REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
*Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.*
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 30)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 163.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 23 Iulie (5 August). 1900.

## Sĕptĕmâna atentatelor.

Suntem la sfîrșitul véculuĭ și cele ce se petrec tocmai acum par' că ar vré sĕ ia în batjocură tótă lumina, cultura și civilisațiunea, cu care se póte mândri acest veac.

Sĕptĕmâna acésta a scos érășĭ la ivélă din cuiburile lor ascunse pe anarchiștĭ, carĭ s'au conjurat în contra vieții tuturor domnitorilor, carĭ vor sĕ restórne tóte așeḑămintele din lumea de aḑĭ, carĭ nu țin sémă nicĭ de ordine, nicĭ de legĭ, nicĭ de religiune, nicĭ de familiă, nicĭ de avere și iau în deșert tótă civilisațiunea timpului nostru.

Aceștĭ anarchiștĭ nu sciu, decât sĕ ucidă, sĕ dĕrîme și sĕ nimicéscă tot ce trăesce și ce e clădit în societatea de aḑĭ. Principiul lor este a rĕsturna și dĕrîma rênduiala și organisațiunea statelor și armele lor sunt pumnalul, revolverul, dinamita și tóte mijlócele, prin carĭ pot nimici și dĕrîma ce esistă. Ținta lor este a nimici orĭ-ce autoritate și a produce anarchiă, de unde le vine și numele de anarchiștĭ, și dascălii lor ḑic, că numaĭ pe ruinele societății de până acum se va puté ridica împĕrăția lor.

O unéltă a acestor anarchiștĭ a pus capĕt vieții Regelui Italiei, Umberto, acestui domnitor plin de bunĕtate și de nobleța inimei. Și ca sĕ producă și mai mare gróză și spaimă între cei ce stau în capul statelor, câte-va ḑile după atentatul dela Monza, ei au încercat sĕ ucidă și pe Șahul Persiei, pe acest domnitor din depărtare, care petrece la Paris ca óspe al Franciei. Domnitorul Perșilor însĕ a scăpat cu viéța.

Tóte scirile mai nouĕ spun, că s'a dat de urma unui complot mare anarchist, care a decis, ca în decursul anului acestuia sĕ mai omóre încă patru domnitorĭ ai statelor europene. E lucru firesc, ca faptele petrecute și tóte descoperirile, ce se fac despre lucrarea ascunsă a fanaticilor fără de lege și fără pic de simț uman, au produs mare turburare pretutindenĭ, tot-odată și temere pentru viitor, fiind-că se dovedesce, că statele cu tótă puterea polițienéscă și cu tótă puterea armată, de care dispun, nu sunt în stare sĕ zădărnicéscă încercările de atentate anarchiste. Astăḑĭ toțĭ se gândesc la nouĕ mijlóce de apĕrare și cum sĕ se garanteze mai bine siguranța personală a domnitorilor.

Ceea-ce face, ca lumea sĕ privéscă cu uimire plină de indignare la uneltirile anarchiste, este și purtarea nepăsătóre a ucigașilor după arestarea lor. Ca și Luccheni, care a omorît pe împĕrătésa Austriei și ca și toțĭ soțiĭ luĭ anarchiștĭ se mândresce și ucigașul Regelui Umberto, Bresci, cu fapta lui. Intrebat, décă se căiesce de fapta lui, el a rĕspuns: „Nicĭdecum. Vețĭ vedé, că în scurt timp voiŭ eși din temniță; soții mei mĕ vor scăpa. Atuncĭ va trebui sĕ tremure și împĕratul Rusiei!“

Așa se fălesc uneltele anarchismului cu faptele lor blăstămate și cu tóte silințele, ce și-le dau cei dela tribunale, nu pot scóte dela ei nicĭ o mărturisire cu privire la soții lor. Se vestesce însĕ, că de astă-dată poliția italiană a dat pe urma mai multor soțĭ, cu carĭ ucigașul Bresci s'a întêlnit și s'a sfătuit înainte de atentat. Se spune, că erau trei inșĭ cu armele pregătite, carĭ șĭ-au împărțit rorurile, așa că, décă Regele Umberto ar fi scăpat din ghiarele unuia, ar fi întîmpinat revolverele celor-lalțĭ.

Legăturile acestor anarchiștĭ sunt fórte estinse prin Englitera și până în America și de aceea este greu pentru poliția europénă sĕ pótă controla tóte mișcările lor.

Este surprinḑĕtor, că cu tot sgomotul, ce l'a făcut atentatul dela Monza, și cu tótă indignarea, ce a produs'o în Italia și 'n tótă lumea, totușĭ s'au găsit anarchiștĭ, carĭ au cutezat sĕ aprobe pe față asasinarea regelui Umberto. Firesce, că toțĭ aceștia au fost arestațĭ. Ba, când a sosit tînĕrul rege, Victor Emanuel, la Roma — căcĭ era dus în călĕtoriă, unde a primit scirea despre mórtea tatăluĭ — între cei ce strigau „Evviva!“ s'au găsit doi inșĭ, carĭ avură curagiul sĕ strige: „Sĕ trăéscă anarchia!“

Cât de mare e gróza și temerea ce a produs'o îndrăznețul atentat de Duminecă séra, o dovedesc și mĕsurile de precauțiune ne maĭ pomenite, ce s'au luat de cătră autoritățile italiene pentru a scuti trenul, cu care Regele Victor Emanuel a plecat dela Neapole prin Roma și Milano la Monza.

O ast-fel de supraveghiare polițienéscă încă nu s'a mai vĕḑut. Tóte gările erau închise pentru public și și pe peronurĭ era așeḑată gendarmeriă și poliția în numĕr mare. Nimenea nu cuteza a-se apropia de trenul regal.

Ca și când ar fi voit sĕ demonstreze în contra faptei scelerate a ucigașului, tótă Italia și tóte statele și națiunile culte manifestéză pe întrecute condurerea pentru lovitura gróznică ce a suferit'o familia regală italiană și Românii dela Dunăre și Carpațĭ nu sunt cei din urmă, carĭ împărtășesc în tótă sinceritatea doliul națiunei lor surorĭ dela apus.

## Doliul Italiei.

Mâne séra se împlinesce sĕptĕmâna de când frumósa Italie, țéra cântecelor și a basmelor, regatul ale căruĭ cóste sunt scăldate vecĭnic în valurile Adriaticeĭ și Mediteranei — jelesce adânc. Jelesce mórtea nobilului și generosului sĕu rege *Umberto ucis* de glonțul, ce i l'a isbit drept în inimă un miserabil anarchist, pe când se întorcea dela sĕrbarea gimnasticilor din *Monza*.

*

Pentru-ca și cetitorii numĕrului nostru de Dumineca sĕ aibă cunoscință de crima înfiorătóre dela Monza, însemnăm pe scurt următórele: Regele *Umberto*, care petrecea în Monza cu regina Margareta, a fost învitat Dumineca trecută sĕ participe la sĕrbările gimnasticilor italienĭ. Regele a primit învitarea, s'a dus la serbare și a împărțit în persónă mulțime de premii.

După serbare voi sĕ plece la castel, însoțit fiind de adjutantul sĕu contele *Ponzio Vaglia*. Dér fatalitate! Tocmai în momentul când trăsura era sĕ plece, un om tînĕr, îmbrăcat destul de bine, a eșit din mijlocul mulțimei, s'a apropiat repede de trăsură și a descărcat trei glonțe de revolver asupra lui Umberto. Tóte trei au nimerit pieptul regelui. Unul din glonțe i-a pătruns *inima*, și regele șĭ-a și dat sufletul când trăsura ajunsese chiar la pórta castelului.

Poporul înfuriat de crima oribilă, s'a aruncat asupra ucigașului, pe care era p'aci sĕ-l sfâșie, de cumva în marea învălmășală, ce s'a produs, nu l'ar fi scos gendarmii din mânile lui.

Ucigașul a fost dus în arest. El se numesce *Gaetano Bresci*, om de 31 anĭ, de loc din Prato lângă Florența.

Patru anĭ a petrecut în America, de douĕ lunĭ se întorsese în Italia și numai cu douĕ ḑile înainte de sĕvîrșirea crimei s'a fost dus anume la Monza. Ucigașul a mărturisit, că e *anarchist* revoluționar, că uresce din suflet instituțiunile monarchice și că a omorît pe Umberto, fiind-că și acesta făcea parte din rêndul domnitorilor. Bresci a negat, că ar avé complicĭ, dér din cele ce au eșit în urmă la ivélă și din arestările unui mare numĕr de anarchiștĭ, apare neîndoios, că ucigașul a sĕvîrșit crima sa la o anume însărcinare din partea anarchiștilor, scurt ḑis: *regele Umberto a căḑut jertfa unei marĭ conjurațiunĭ anarchiste.*

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

# Anecdote
## din viața Regelui Umberto.

Peste tot rotogolul pămêntului s'a dus vestea despre nobleța și bunătatea inimei Regelui Umberto al Italiei, care a căḑut jertfă crudului și bestialului atentat anarchist de Dumineca trecută. Étă câte-va din multele anecdote, carĭ ilustréză frumósele însușirĭ ale acestui Domnitor:

La Monza s'a întêmplat înainte cu câțĭ-va anĭ, că mergênd la preumblare Regele Umberto a zărit doi băiețĭ, carĭ disputau înfocat. Se vedea, că vorbeau despre dênsul. Așa a și fost. Dintr'odată unul din băiețĭ a pășit înaintea lui și luându-șĭ pălăria respectuos ḑise:

— Mĕ rog de iertare Domnule, nu-i așa că d-ta nu eștĭ Regele?

— Și de ce n'așĭ fi? întrebă suridênd Umberto.

— Fiind-că... fiind-că...

— „Beppo așa crede, pentru-că n'avețĭ coronă pe cap“, ḑise soțul băiatului vrênd sĕ-l scótă din încurcătură. — „Par'că Regii tot-déuna ar umbla cu coróna pe cap“ adause el. „Dér eu sciu, că D-ta eștĭ Regele, căcĭ noi avem acasă un chip fórte frumos, ce a costat 20 de centime. Beppo nu vrea sĕ-o crédă. Mĕ rog frumos, spune-i-o d-ta.“

— „Décă m'ai recunoscut“, ḑise suridênd Regele, pe care îl distra mult acésta întêmplare, „n'o tăgăduesc. Eu sunt Regele. Eștĭ mulțumit?“

— „Sciam eu bine“, strigă victorios băiatul — „și e drept, că numai în sĕrbătorĭ porțĭ coróna?“

— „Nu fiul meu“ rĕspunse devenind serios Regele. „Sĕrbătorile mele sunt tocmai acele, în carĭ uit, că am și corónă. Dér voi nu înțelegețĭ acésta. Pentru ca însĕ sĕ nu mĕ uitațĭ, micilor prietenĭ, vĕ dau portretul meu. Nu e așa frumos, ca acela, pe care-l avețĭ acasă, dér e de mai mare preț“.

Ḑicênd aceste dădù celor doi copii peste mĕsură ferićițĭ câte un galben strălucitor.

*

Pe timpul, când bântuia colera în Neapole la 1884 s'a întêmplat, că Regele a visitat spitalul militar pentru bólele epidemice. Lângă unul din paturĭ s'afla pe un scaun o tunică cu trei crucĭ pentru vitejiă ale soldatului bolnav. Când Regele vĕḑù distincțiunile ḑise cătră soldat:

— Fiiule, așa un soldat ca tine, se uită cu curagiŭ în fața morții. Căcĭ dór nu se întêmplă acésta aḑĭ pentru prima-óră.

— Majestate, am nevastă și doi copii, — rĕspunse cu voce slabă soldatul.

— Eu ca Rege îțĭ promit, că décă vei murì, voiŭ cresce pe fiiul tĕu și nevestei tale îi voiŭ da pensiune ca și unei neveste de oficer.

*

Umberto adese-orĭ pleca fără sĕ fiă de nimenĭ însoțit la plimbare și nu numai odată s'a întêmplat, ca sĕ ajungă așa până la câte un sat din apropierea orașului, unde'l cunosceau ómenii. La o astfel de plimbare s'a întêlnit c'un țeran, care ducea un purcel de-o sforicică și si se căznea sĕ-l lege de un lemn înaintea cârciumei. Grăsunul însĕ era fórte neastîmpĕrat și-șĭ înfășură sfóra în jurul lemnului.

— „Țĭ-se sugrumă purcelul“ ḑise regele cătră țĕran.

— „Sĕ-l ia dracu, porc, nu pot nicĭdecum birui cu el“.

— „Dér de ce vreĭ sĕ-l legĭ?“ scirici Regele.

— „Așĭ vré sĕ întru în cârciumă sĕ trag o dușcă. Ḑeu c'ai puté sĕ-mĭ țiĭ până atuncĭ purcelul“ rĕspunse țĕranul.

— „Bine, voiŭ griji de el“ ḑise Umberto, ér țĕranul întră liniștit în cârciumă. După câte-va minute se re'ntórse cu o sticlă și cu douĕ pahare.

— „Ei, sĕ béi și tu un pahar“, ḑise țĕranul.

— „Dér óre bun e?“ întrebă Umberto.

— „Bun? Cred ḑĕu. Din ceea-ce béu eu, póte sĕ bea și regele“.

Umberto gustă vinul, apoi a întins țĕranului paharul.

— „Ei, nu-l béi! Dór' nu e bun?“

— „O sĕ-țĭ trimit eu mai bun“, rĕspunse Regele.

— „Dér tu ai mai bun?“

— „Am, ḑĕu!“ rĕspunse Regele rîḑênd și întinḑênd țĕranului mâna cu prietiniă.

Numai atuncĭ sciŭ țĕranul cu cine a avut de a face, când căpĕtă ḑece sticle de vin minunat din pivnițele Regelui.

In privinţa acésta poliţia din Geneva a stabilit, că acum doi anĭ Bresci a petrecut acolo şi era supraveghiat ca anarchist. Peste o lună se împlinesc doi anĭ, de când a fost omorîtă împĕrătésa Elisabeta în Geneva. Din incidentul asasinării regelui italian. Luccheni a fost întrebat în închisóre, décă cunósce pe Bresci. Luccheni n'a voit sĕ rĕspundă. Ne aducem însĕ aminte, că înaintea judecătoriei din Geneva Luccheni mărturisise, că asasinarea preşedintelui Franciei Carnot şi a împĕrătesei Elisabeta, nu sunt decât primele episode în planul stabilit pentru omorîrea mai multor domnitorĭ. Luccheni a mai declarat acum doi anĭ, că ar fi omorît mai bucuros pe regele Umberto. „Dér — ḑise el — ceea-ce n'am putut eu, va face altul“.

Pentru a-se vedé şi mai bine, că aicĭ este vorba de o mare conjuraţiune anarchistă, vom mai spune, că procurorul din Milano întrebând pe Bresci, décă 'i pare rĕu de ce a făcut, ucigaşul rĕspunse:

— Nicĭ decât. Veţĭ vedé, că în curênd voiŭ scăpa din închisóre. *Amicii mei mĕ vor libera. Atuncĭ apoi are sĕ tremure Ţarul Rusiei.*

*

Pe când s'a sĕvîrşit crima din Monza, unicul fiu al lui Umberto, principele de Neapole *Victor Emanuel* era dus în strĕinătate. Voia sĕ facă cu soţia sa o visită la socrii sĕi din Cetinje, căcĭ — se scie — Victor Emanuel ţine în căsĕtoriă pe fiica principelui de Muntenegru. Incunosciinţat despre mórtea tatălui sĕu, s'a reîntors numai decât în ţéră. Etă scirile despre sosirea lui în Roma şi apoi în Monza.

***Roma***, 2 August: — Erĭ de diminéţă regele Victor Emanuel III a trecut prin Roma. El a primit la gară, unde a stat ḑece minute, pe miniştrii, carĭ i-au esprimat condolenţele lor. Regele era palid, dér neînfrânt. El a mulţumit şi a rĕspuns:

„La acéstă imensă nenorocire, e o mare mângăere pentru mine *nobila purtare a ţĕrei!*“

Generalul *San Marziano*, ministru de rĕsboiŭ, a îmbrăţişat pe rege. Momentul acesta a fost fórte mişcător. Regina durmea în acest timp. Afară de miniştrii, nu se mai afla nimenĭ la gară.

***Monza,*** 2 August Intâlnirea părechei regale cu regina vĕduvă Margareta a fost fórte mişcătóre. Regina Margareta aştepta pe fiiul ei în capul scărei. Regele a căḑut suspinând în braţele mamei sale. Ei au stat strîns îmbrăţişaţĭ timp de mai multe minute. După aceea cu toţii s'au dus în camera mortuară, unde se află cadavrul într'o stare de înaintată putrefacţiă. Scena petrecută aci, e de nedescris. Regele, care simţia că puterea începe sĕ-l părăséscă, susţinut de un călugăr s'a apropiat de sicriu, strigênd în hohote de plâns.

— Tată! Tată! Iubitul meu tată!

După aceea regele a îngenunchiat şi a murmurat o scurtă rugăciune. In urmă generalul Ponzio Vaglia şi ministrul de rĕsboiŭ au scos, ţinêndu-l de braţ, pe rege din camera mortuară.

Miniştrii s'au întrunit aḑĭ si au depus jurămênt în mânile regelui.

Acum pare că e sigur, că a fost un vast complot. Au fost arestaţĭ la Milano doi indiviḑĭ, carĭ acum câte-va ḑile spuseseră, că regele Umberto va fi asasinat. Şi agentul de poliţiă, Domino, care a refusat de a mărturisi amĕnuntele complotului, pe când declarase, mai înainte, că le cunósce bine, a fost arestat. Continuă peste tot locul perchisiţiunile şi arestările. Se caută un tînĕr blond, care a fost vĕḑut împreună cu Bresci la Monza, luând o îngheţată la cafenea. Ei vorbeau împreună limba englesă.

***Roma,*** 2 August. Archiepiscopul din Neapole a trimes reginei Margareta o telegramă de condolenţă îndemnându-o la resemnare şi sĕ aibă încredere în Dumneḑeu. Regina vĕduvă a rĕspuns în chipul următor archiepiscopului din Neapole:

„Sĕ facă Dumneḑeu, ca rugăciunea d-ta'e se fiă ascultată şi sĕ 'mĭ dea atâta putere, cât de imensă este durerea mea. D-ta ai găsit adevĕrata cale, spre a-mĭ atinge inima. Nicĭ o mângăere, nicĭ o consolaţiă nu póte sĕ uşureze o aşa de mare nenorocire, decât o singură, înaltă şi divină graţiă: resemnarea — *Margareta* sĕrmana femeiă.“

*

Noul rege *Victor Emanuel III* va lua îndată după îmormêntarea tatălui sĕu frânele domniei, se va încorona şi va depune jurămênt pe constituţiune.

*

In privinţa consecinţelor morţiĭ regelui Umberto, o telegramă din Londra anunţă, că cea mai mare parte dintre ḑiare constată, că prin asasinarea regelui Umberto al Italiei a dispărut unul dintre cei mai tarĭ stâlpĭ ai triplei alianţe. Unele ḑiare merg atât de departe, încât cred, că Italia se va alătura la alianţa franco-rusă

Acésta se esplică prin faptul, că socrul actualului rege al Italiei este unul dintre cei mai marĭ rusofilĭ. Ne aducem aminte, că Ţarul Alexandru al III lea a declarat la un banchet, că cel mai bun al sĕu amic este prinţul Nicolae al Muntenegrului.

*

Mai dăm aicĭ amĕnuntele următóre:

***Paris,*** 2 August. O telegramă sosită din New-York spune, că s'a perchisiţionat la Hoboken domiciliul soţiei asasinului regelui Italiei, anume Sofia Bresci. Acésta e cu totul sdrobită de durere. Ea a spus, că bărbatul ei a plecat în Italia spre a primi o mică ereditate a mamei lui. Sofia Bresci a mai spus, că n'a sciut nicĭ odată, că e anarchist. In casa ei nu s'a găsit nimic, care sĕ dea loc la bănuelĭ.

***Viena***, 2 August. Din New-York se telegrafézĕ, că colonia italiană a lucrătorilor din Patterson *e plină de anarchiştĭ.* Complotul fù urzit la Patterson. Mai întâiŭ fù desemnat *Sperandio*, dér acesta a atacat pe Briga, şeful fabricei, pe care l'a ucis şi apoi s'a sinucis. De aceea atuncĭ fù desemnat *Bresci*, ca sĕ omóre pe regele Italiei. El a plecat la 22 Maiŭ st. n. prin Havre. Complotul fù dirigiat prin un anume conte *de Moletesci*, şeful anarchiştilor din Patterson.

*

Revolverul de care s'a servit asasinul are pe mâneriul sĕu scrisă data asasinatului lui Carnot şi aceea a asasinărei împĕrătesei Austriei. Revolverul găsit sub tribuna societăţii de gimnastică şi de care s'ar fi servit necunoscutul tovarăş al lui Bresci, are pe mâner data asasinărei lui Carnot. Unul din revolvere e de calibru 8 şi nichelat cu totul. Celălalt e o armă americană de 20 centimetri, de calibru 9. Poliţia crede în esistenţa complotului.

*

Din Berna se depeşézĕ, că la Biela mulţĭ anarhiştĭ italienĭ au făcut o demonstraţiă de bucuria, cântând pe străḑĭ procedaţĭ de o armonică.

S'a aflat, că Bresci cu complicele sĕu au fost Sâmbătă la Milano, unde au fost vĕḑuţĭ într'o lăptăriă. Amândoi aveau pungile pline cu banĭ. Asta ar dovedi complotul. Anarhiştii ar fi decis asasinarea regelui Umberto, pentru-că Italia a luat iniţiativa congresului internaţional anti-anarchist.

---

## Starea lucrurilor în China.

Se pare, că în China lucrurile au început sĕ se mai liniştéscă. Aşa spun cel puţin scirile telegrafice sosite în urmă.

Mult s'a vorbit şi sĕptĕmâna acésta despre *sórtea ambasadorilor şi a strĕinilor din Peking.* Acum se vestesce positiv, că *ambasadorii trăesc.*

Colonia strĕină din capitala Chinei a avut însĕ pierderĭ marĭ. In decursul asediului şi al luptelor cu Chinesii au fost *omorîţĭ şi răniţĭ 138 de ómenĭ*, dintre carĭ: 5 Englesĭ, 7 Italienĭ, 4 Ruşĭ, 10 Germanĭ, 4 Austriacĭ, 7 Americanĭ, 8 Japonesĭ şi 11 Francesĭ.

Din 18 Iulie încóce sórtea strĕinilor din Peking s'a întors spre bine. In 18 Iulie adecă trupele aliaţilor au bătut armata chinesă la Tien-Cin. In urma acestei victorii. guvernul chines şĭ-a tras pe sémă şi a dispus apĕrarea strĕinilor din Peking.

Dér ambasadorii tot nu sunt încă liberĭ. Din Shanghai se telegrafézĕ, că diplomatul chines Li-Hung-Cĭang a declarat consulilor de-acolo, că *guvernul chines este induplecat a pune îndată pe picior liber pe ambasadorĭ, décă puterile vor promite, că trupele lor nu vor înainta spre Peking.* Consulii însĕ au respins ofertul acesta

Se ivesce acum marea întrebare, că ce se va întêmpla, décă puterile îşĭ vor trimite trupele lor spre Peking? Aliaţii sunt în drum spre acest oraş, ér trupele chinese, întrerumpênd asediarea ambasadelor, au eşit dintre zidurile lui, ca sĕ ţină calea aliaţilor şi sĕ-i împiedece a cuprinde capitala. Vĕḑênd cum se apropie periculul, împĕrătésa vĕduvă a luat tóte mĕsurile, ca la momentul dat sĕ părăséscă residenţa şi sĕ se refugieze în vre-o parte mai scutită contra primejdiei.

Cu tótă starea strîmtorată, în care pare a fi ajuns acum China, nu este nicĭ decât sigur, décă puterile marĭ vor fi în stare s'o rĕpună. Ba fórte uşor se póte întêmpla, ca d'aci înainte încă China sĕ-şĭ desfăşure forţele ei colosale, vĕḑêndu-se pusă în faţa întrebării, de-a fi séu a nu fi? Apoi nu este nicĭ-decât lipsită de temeiŭ nicĭ temerea acelora. că guvernul chines vĕḑênd cum armatele aliate şĭ-au pus de gând sĕ prăpădéscă Pekingul, va întórce mantaua şi va da curs liber fanatismul chinesesc de-a reîncepe atacul în contra representanţilor strĕinĭ, carĭ sunt ţinuţĭ închişĭ, şi de-a sĕvêrşi aevea măcelul înfricoşat despre care s'a vorbit atâta amar de vreme.

---

## Atentat în contra Şahului Persiei.

N'au trecut de cât vr'o cincĭ ḑile dela asasinatul monstruos din Monza şi étă, că în *Paris* s'a încercat un *atentat la viaţa Şahului Persiei.*

Incercarea de atentat s'a făcut în 2 August. In momentul când eşia trăsura dela palatul Suveranilor, un individ a rupt cordonul sergenţilor de oraş şi a încercat sĕ pună piciorul pe scara trăsurei. El ţinea în mână un *revolver*, ce-l întindea asupra Şahului, strigênd: „Trăéscă copiiĭ poporului!“ Şahul era însoţit de marele vizir, care vĕḑênd mişcarea atentatorului, a isbutit sĕ-i smulgă arma din mână, ér poliţia a pus mâna pe el. Mulţimea se aruncase asupra atentatorului, dér poliţia l'a apĕrat.

Dus la poliţiă, atentatorul a declarat că fapta, ce voia s'o sĕvîrşéscă, este un lucru despre care n'are sĕ dea sémă de cât consciinţei lui. El a mai declarat, că-i

---

# Rĕutăciósa.

Piesă pentru fetiţe.

**(Prelucrare.)**

### Persónele:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *Cucóna Sica Mitroiŭ* | | *Dobriţa* | nepótele sale |
| *Ilinca* | fiicele sale | *Ioana* | nepótele sale |
| *Măriuţa* | fiicele sale | *Măndica* | o fetiţă sĕracă |
| *Stana* | fiicele sale | *Neaga* | o servitóre |
| | | *Dochia* | o babă bĕtrână. |

(Acţiunea se petrece în casa cucónei Sica Mitroiŭ, unde se află o masă, pe care se vĕd mai multe obiecte pentru petrecerea fetelor).

### Scena I.

*Ilinca, Măriuţa, Stana, Ioana* şi *Dobriţa.*

Fetele stau pe lângă masă şi lucréză la ciorapĭ, altele cos. Pe masă se află farfurii, o cană pentru lapte, mere şi câte-va bucăţele de plăcintă.

Stana: De ce n'o fi venind mămuca? La plecare mĭ-a făgăduit, că nu va întârḑia mult!

Ilinca: Trebue sĕ se fi vîrît iară în vre-un bordeiŭ, unde-şĭ pierde vremea ascultând flecăriile vre-unei sĕrăcăcióse. De douĕ-orĭ am avut nenorocul se mĕ ia şi pe mine pe la aceste fiinţe nesuferite. Vai! Dér ce murdărie credeţĭ c'am găsit? Ce miros? Mĕ cutremur, când mĕ gândesc! Nu pot înţelege ce plăcere póte simţi cine-va colindând aceste cocióbe!

Stana: Ah! dragă Ilinco, ce nesăbuită eştĭ! Sĕ nu credĭ, că toţĭ ómenii sĕracĭ sunt murdarĭ. Noi trebue sĕ avem milă de ei şi sĕ-i ajutăm, căcĭ acésta este datoria avuţilor faţă de cei sĕracĭ. Mama nu se duce sĕ petrécă acolo, ci sĕ-şĭ împlinéscă o datoriă!

Ilinca: Ei sciĭ că ai haz! îţĭ fórte mulţumesc de povaţă! Te-ai trecut cu vorba! Bagă de sémă, că eu sunt cea mai mare şi nu stă frumos, ca cei mai micĭ sĕ vorbéscă astfel în faţa celor marĭ!

Ioana: Dragă Ilinco! Stana nu-ţĭ voesce rĕul! Şi eu cred, ca şi ea, că nu e frumos sĕ vorbescĭ în batjocură de nisce.....

Ilinca: (întrerupêndu-o) Bine! Bine! Nu te mai supĕra! Eu vĕd, că cu voi nu mĕ pot înţelege nicĭ-odată! Halal sĕ vĕ fie, décă voi credeţĭ, că trebue sĕ ne purtăm şi sĕ trăim cu cei sĕracĭ, ca şi cu ceilaţĭ ómenĭ (se scólă, ca sĕ iasă din casă, însĕ nu póte, pentru-că Dobriţa îi închide drumul. Ilinca împletind la ciorap nu o observă).

Stana: Dobriţo tu nu veḑĭ? Fă loc pentru Măria sa (rar).

Dobriţa: (Sărind de pe scaun şi aplecându-se spre pămênt) Sĕ ne fiă cu iertăciune, Măria Ta!

Ioana: Lumea ḑice, că unde sunt multe fete este şi cértă! Bine ar fi, ca noi sĕ nu ne certăm. A! iată vine şi mătuşica.

### Scena II.

Aceleaşĭ persóne, cucóna *Sica Mitroiŭ* şi *Măndica.*

(Cucóna Sica întră de mână cu Măndica, care este rĕu îmbrăcată. Fetele se scólă si privesc cu uimire pe noua venită).

Cucóna Sica: Fetelor! Fiind-că am întârḑiat prea mult, iată vĕ aduc o păpuşe mare, mare de tot, care mănâncă, bea, umblă, vorbesce, câte-odată plânge chiar. Ce ḑiceţĭ, vĕ place?

(Ilinca se întórce şi privesce cu dispreţ pe Măndica, care pare fórte sfiiciósă).

Cucóna Sica: Sĕ mergem la masă, căcĭ laptele este gata! Vino şi tu Măndico, ia-ţĭ un scaun. Sĕ nu-ţĭ fie ruşine. Aicĭ eştĭ ca şi la tine acasă! (Măndica se apropie cu sfială şi se aşeḑă pe scaun).

Ilinca: Mamă... n'ar fi... cred...

Cucóna Sica: Ce vrei sĕ spui?

Ilinca: Am voit sĕ spun, că ar fi mai bine sĕ trimeţĭ pe fetiţa la bucătăriă, slujnica póte sĕ îi dea ceva de mâncare!

Cucóna Sica: Şi de ce credĭ tu, că ar fi mai bine?

Ilinca: Cred, fiind-că nu se cade sĕ stea la masa nóstră, şi...

Ioana: (întrerupênd) Mătuşico! Dér Măndica nu ia lapte! (Adresându-se Măndichii) Ce, nu-ţĭ place sĕ mănâncĭ cu noi? Mănâncă, pentru ca sĕ prindĭ putere şi sĕ te facĭ mare!

Măndica: (sfiiciósă) Ba mănânc. (Apucă linguriţa cu sfială, se uită pe la tóte şi mănâncă).

Măriuţa: Acum sĕ mâncăm turta! Ah! ce bine e! (Bate în palme) Pot s'o tai mămuco?

Cucóna Sica: Tai-o! Dér bagă de sémă sĕ nu-ţĭ tai vr'un deget, ca anul trecut!

pare rĕu, că n'a putut sĕ omóre pe Şahul. Revolverul, ce voia sĕ-l descarce, era încărcat cu cincĭ glónţe.

Inainte de plecarea Şahului dela palat, i s'a dat o scrisóre semnată cu iniţiala unui nume. Scrisórea era datată din Neapole, dér fusese pusă la posta din Paris. Autorul scrisorei spunea, că un atentat se va săvîrşi în contra Şahului, dér Şahul nu i-a dat nicĭ o însemnătate, ci a comunicat'o comisarului special de poliţiă.

## Marĭ turburărĭ în Odessa.

Din *Odessa* se scrie, că la începutul săptĕmânei s'au produs acolo marĭ turburărĭ cu caracter *antisemit*. Etă cum s'au petrecut lucrurile:

Acum vre-o cincĭ ḑile, făcêndu-se la Odessa pregătirile pentru soldaţiĭ trimişĭ în China, se adunase fórte mulţĭ soldaţĭ în piaţa cea mare din Odessa, unde soldaţii unii îşĭ cumpărau merinde séu alte obiecte necesare pentru drum, séu că-şĭ vindeau în hala vechiturilor din apropiere din piaţa cea mare obiectele, carĭ le aveau de prisos. Un soldat vêndŭ unui Evreu mai multe obiecte pentru suma de 4 ruble. Soldatul, când eşi afară din prăvălia Evreului, observă, că cele 4 ruble îi lipsesc. Se întórse imediat în prăvăliă şi observă stăpânului, că servitorii sĕi i-au furat banii. Toţĭ Evreii din prăvăliă începură a ţipa la el şi a-l lovi cu bastónele. Soldatul scóse sabia şi lovi grav pe vre-o câţĭ-va din ei. Eşi apoi în stradă, chemă îndată pe camaraḑii sĕi, carĭ vĕḑêndu-şĭ soţul plin de sânge şi grav rănit la cap şi cu mâna tăiată, se înfuriară şi toţĭ, până la unul, împreună cu gradele inferióre, se năpustiră asupra Evreilor.

Intr'un singur minut tot cartierul era în picióre, soldaţii pătrundeau în prăvăliile Evreilor, îi loviau cu săbiile şi le dĕrîmau prăvăliile. Tóte mărfurile au fost aruncate în stradă. Geamurile cu cercevele cu tot sburau în aer. Evreii, în număr destul de mare, loviau şi ei cu drugĭ de fier în soldaţĭ. Fórte mulţĭ rănitĭ, se ḑice, şi morţĭ, au rĕmas în urma acestor lupte crâncene între soldaţĭ şi Evrei, care luptă cu fórte mare greutate a putut fi liniştită în urma intervenţiei unui mare cordon de jandarmĭ poliţiştĭ.

A doua ḑi des-de diminéţă tótă populaţiunea creştină şi aprópe tótă studentimea din Odessa s'a adunat în piaţă şi în urma unui nou incident, devastările şi încăerările au început şi cu mai mare furiă ca în ḑiua precedentă. Gróza era teribilă. Evreii unii susţineau lupta, unii chiar au tras focurĭ de revolvere asupra populaţiunei resculate, ér alţii s'au ascuns prin pivniţĭ. Panica nu mai puţin era mare şi printre populaţiunea creştină, cât şi printre neguţătorĭ mai cu sémă, care de témă de-a nu fi bătuţĭ şi prăvăliile lor devastate, au atârnat stégurĭ naţionale la ferestri, cât şi icóne şi candele aprinse, şi numai aşa au scăpat de a fi devastaţĭ.

Atât din rêndurile Evreilor, cât şi din rêndurile populaţiunei creştine au rĕmas *mulţĭ răniţĭ şi morţĭ*.

Nu mult după aceste teribile încăerărĭ, carĭ ţinură mai bine de-o óră, în pas alergător sosi pe piaţă pe tóte stradele tótă armata, care se afla în garnisónă. Mai toţĭ soldaţii aveau cuuturĭ în mână şi cu arcanul prindeau pe turburătorĭ. Numĕrul arestaţilor se ḑice a fi de 1141. Insĕ după scirĭ oficiale ei trec de 2000. Răniţii au fost duşĭ la spitale, ér morţii ridicaţĭ şi duşĭ la morga oraşului. Séra târḑiu, după strajnice mĕsurĭ, abia liniştea a putut fi restabilită. A treia ḑi sute de familii evreescĭ au luat trenul şi tot ce au avut şi au părăsit Odessa, de téma nouelor escese.

Pagubele pricinuite de devastărĭ se urcă la cifra de peste 500.000 leĭ.

## Pregătirĭ pentru adunarea Asociaţiunei.

*Caraş-Severin*, 3 Aug. n.

Incă nu s'au şters impresiile adunării dela Lugoş şi étă din nou ne aflăm în pragul bucuriei de a puté saluta în mijlocul nostru pe fraţii ardelenĭ şi ungurenĭ.

Când sentimentele de solidaritate mai viu au sĕ fiă esprimate, când cultura românéscă este acel teren, pe care cu toţii deopotrivă avem sĕ ne angajăm puterile, suntem mândri, că cea mai măréţă instituţiune culturală naţională *„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“* din nou îşĭ va ţiné adunarea generală pe pământul bănăţenesc — şi încă pe teritoriul celui mai tênĕr despărţĕmânt, la *Băile Herculane*. Radele culturei române se vor reversa mai puternic şi peste aceste ţinuturĭ isolate, şi poporul va grăbi cu mic cu mare sĕ se adape din isvorul sciinţei şi culturei nóstre naţionale.

Pentru a asigura succesul viitórei adunărĭ, mai mulţĭ bărbaţĭ însufleţiţĭ de idealul naţional s'au întrunit în 16 (29) Iulie a. c. la Băile Herculane pentru de a se înţelege asupra modalităţilor, carĭ ar uşura participarea la adunare în numĕr cât mai mare a ţĕranilor noştri şi asupra festivităţilor, ce vor fi a-se arangia din incidentul adunării.

Consfătuirea s'a ţinut sub presidiul P. O. Dn Protopresbiter din Mehadia, Mihail Popovicĭ, s'a ales comitetul arangiator împărţit în diferite secţiunĭ. Şi anume: pe lângă directorul despărţĕmêntului din Caransebeş, Protopresbiterul Andrei Ghidiu, s'a ales *a)* biroul din d-nii: Preşedinte: Mihail Popovicĭ, v.-preşedinţĭ Ilie Curescu, preşedintele Comunităţii de avere, şi Dr. Petru Vuia medic balnear. Secretarĭ: Dr. Petru Barbu profesor, Dr. Petru Ionescu profesor; *membrii*: Dr. Const. Dure, preot, Traian Henţu. *Cassarĭ*: Nic. Nestorovicĭ comerciant, Vas. Săgărcean forestier, Sim. Brinzei. *b)* Secţiunea pentru primirea şi *incuartirarea óspeţilor*: Preşedinte: Dr. G. Vuia. Secretarĭ: Dr. C. Dure. Membrii: N. Nestorovicĭ, D. Valuşescu, Vas. Săgărcean, V. Popovicĭ.

*c)* Secţiunea pentru *arangiarea şedinţelor*: Preşedinte: A. Ghidiu; secretar: Dr. P. Ionescu; membri: Dr. G. Vuia, G. Tătucu, T. Henţu, P. Drăgălina, Dr. Ioan Popovicĭ. — *d) Secţiunea pentru înscrierea membrilor*: Dr. P. Ionescu, T. Gambor, P. Magdescu, N. Spătar, Pavel Sandru, I. Bogoevicĭ, N. Aldea.

*e)* Secţiunea pentru arangiarea *concertului şi a seratei*: Preşedinte: Dr. G. Vuia; secretar: Dr. M. Pop; membri: Const. Dure, D. Popovicĭ, C. Pepa, G. Novacovicĭ, S. Brinzei, I. Suşoi, T. Ghidiu, V. Trailovicĭ. — *f)* Secţiunea pentru *arangiarea banchetului* şi a petrecerei poporale; preşed.: Dr. M. Pop; secretar: N. Talpeş; membrii: I. Popovicĭ, N. Spătari, Z. Miulescu, I. Popovicĭ, N. Aldea, I. Radulescu, D. Popovicĭ. *g)* Secţiunea pentru escursiunĭ: Preş.: M. Popovicĭ, secretar: T. Henţu; membrii: I. Brinzei, T. Gambor, G. Ionescu, Iordache Iorgovan, Vas. Săgărcean, Dr. I. Popovicĭ.

Astfel fiind constituit comitetul a hotărît şi programa în liniamente generale: Sâmbătă în 9 Sep. st. v. primirea şi încuartirarea óspeţilor. *Séra* convenire în salonul de cură.

*Duminecă* în 10 Sept. a. m. serviciu divin, prima şedinţă (disertant Dr. G. Vuia) Prânḑ à la carte, după améḑĭ petrecere poporală cu premiarea celor mai frumóse costume naţionale femeescĭ (5 premii.) — *Séra*: Concertul.

*Lunĭ*, în 11 Sept. v.: diminéţa, a doua şedinţă (disertant D-l P. Drăgălina.) Apoi Banchet, séra petrecere cu dans.

*Marţĭ*, în 12 eventual Mercurĭ escursiunĭ la Orşova, Adacale, Cazan, Turnu-Severin.

La petrecerea poporală vor fi representaţĭ toţĭ ţĕranii din întreg Bănatul şi vor începe jocul cu Hora.

Pentru premiarea costumelor, va fi un juriu compus din dame.

La Concert s'au oferit mai mulţĭ artiştĭ şi artiste române — precum şi mai multe corurĭ. Tot-odată după-cum sunt informat, comitetul arangiator s'a înţeles cu directorul băilor asupra favorurilor, ce se acórdă óspeţilor, şi astfel preţurile de cuartir vor fi dela 1 cor. în sus, ér preţurile bucatelor vor fi reduse cu 25%. Favorurile acestea le vor avé óspeţii şi décă vor rĕmâné şi mai departe în Băile Herculane.

Nu pot sfêrşi, fără se nu apelez la sentimentele iubirei de neam ale Românilor din tóte unghiurile ţĕrii, rugându-i sĕ grăbéscă a lua parte la adunare în numĕr cât mai mare, şi astfel se ridicăm strălucirea măreţiei nóstre instituţiunĭ culturale prin o presenţă numĕrósă.

Munca uriaşă începută cu atâta abnegaţiune de luceferii naţiunei nóstre, sĕ o ducem cu puterĭ unite mai departe, ca sĕ vedem realisat cât mai curênd mĕreţul scop, ce-l urmăresce *Asociaţiunea*.

Sĕ salte inima fiesce-căruĭ Român, — ér devisa sĕ ne fiă la revedere la Băile Herculane!

*„Gene“.*

## SCIRILE DILEI.

— 22 Iulie v.

**Adunărĭ culturale.** Despărţĕmêntul *Bran* al „Asociaţiunei“ îşĭ va ţine adunarea în 12 August st. n. în *Mocĭul inferior*. — Despărţĕmêntul *XXIII (Turda)* al „Asociaţiunei“ este convocat pe 12 August st. n. în Turda vechiă. — Despărţĕmêntul *XV (Mociu)* al „Asociaţiunei“ îşĭ va ţiné adunarea în 12 Aug. n. în Mociu. — Despărţĕmêntul *„Hida-Huedin“* al „Asociaţiunei“ îşĭ va ţiné adunarea cerc. în 12 August n. în Hida (Hidalmás).

La tóte aceste adunărĭ e de dorit sĕ ia parte cât mai mulţĭ Românĭ, bărbaţĭ şi femei.

**Bibliotecĭ pentru popor.** Comitetul despărţĕmêntului *Beiuş* al Asociaţiunei în şedinţa sa dela 3 Iunie n. c. a decis înfiinţarea a două agenturĭ în Sombatşag-Rogoz şi Vascou şi a *două bibliotecĭ ambulante*. — Comitetul despărţĕmêntului de curênd constituit *Panciova* a înfiinţat o bibliotecă şi o agentură a Asociaţiunei în Alibunar. — Despărţĕmêntul *Timişóra* are până acum o bibliotecă poporală. Noul despărţĕmênt *Oradea mare* a hotărît sĕ înfiinţeze o bibliotecă în Oradea. Aprópe în tóte despărţĕmintele Asociaţiunei nóstre se desfăşură o frumósa activitate pentru cultura poporului român.

**Liga culturală şi mórtea lui Umberto.** *Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor* a adresat următórea telegramă preşedintelui consiliului de miniştri din Roma:

„Liga culturală română îşĭ unesce lacrimile ei cu lacrimile poporului italian şi ale poporului român. Dumneḑeu protégă Italia şi gloriósa dinastiă. *V. A. Urechiă*“.

**Sindicatul ḑiariştilor din Bucurescĭ** a adresat prin preşedintele sĕu, d-l Ales. *Ciurcu*, în numele presei române o telegramă de condolenţă Regelui Victor Emanuel III. Tot-odată a adresat o telegramă de condurere Principesei Maria a României din incidentul morţii tatălui ei.

**Mórtea ducelui de Coburg.** In urma încetărei din viéţă a ducelui domnitor Alfred de Saxen-Coburg şi Gotha, curtea română a luat doliu pe timp de trei lunĭ. Principele moştenitor Ferdinand şi principesa Maria, împreună cu micii principĭ au plecat Mercurĭ la Coburg.

**Din München** se comunică, că Studenţii românĭ de acolo, din incidentul asasinării Regelui Italiei *Umberto*, au adresat *federaţiunei internationale* de studenţĭ *„Corda Fratres“* din Turin următórea telegramă: „Aflându-se de odiosul atentat, studenţii

---

Mărioara: O! dér anul trecut eram mititică, mititică de tot! Dér acum? Acum sunt mare, mare de tot! (Se înaltă în vêrful degetelor) Ia uita-ţi-vĕ! Nu e aşa? (Taie turta) Bucata acésta este pentru mama, ér acésta pentru Mândica, musafira nóstră, căcĭ aşa se cade sĕ dăm întâiŭ la musafirĭ, nu e aşa mamă? (Pune bucata Mândichiĭ, apoi dă şi celorlalte).

Cucóna Sica: Aşa e fiica mea! Nu mai pot de bucuriă, că te vĕd aşa de cuminte!

Dobriţa: Mătuşică! Ne spuneai, că ne-ai adus nouă pe Mândica! O sĕ rĕmâie la noi?

Cucóna Sica: Te-ai bucura, décă Mândica s'ar face tovarăşa ta de joc?

Dobriţa: Mĕ mai întrebĭ mătuşico?

Cucóna Sica: Sĕ sciţĭ, fetelor, că Mândica va rĕmâné la noi. Aflaţĭ, că ea este nenorocită, n'are părinţĭ, nicĭ rude, care sĕ o îngrijéscă şi sĕ-i întindă o mână de ajutor. Mulţumesc lui Dumneḑeu, că sunt în stare sĕ-i pot înlesni traiul. Ea de aci înainte va fi surióra vóstră. Nu mĕ îndoesc, că cu tótele o veţĭ iubi.

Ioana: Ah mătuşico! eu o iubesc chiar de acum.

Stana: (luând de mână pe Mândica) Décă ai sĕ-mĭ fiĭ surióră, vino de-mĭ veḑĭ jucăriile mele. Fiind-că eu în tot-déuna ascult pe mama, şi nicĭ-odată n'o năcăjesc, mĭ-a cumpărat o păpuşe frumósă! Acum o sĕ facem cu ea o nuntă mare! Vrei sĕ fiĭ naşe? Vino! Vino!

Mărioara: (adresându-se către Mândica) Şi eu ascult pe mama şi mama mĭ-a cumpărat şi mie lucrurĭ frumóse! Dér ale mele sunt şi mai frumóse ca ale Stanei! Sĕ viĭ sĕ le veḑĭ întâiŭ ale mele! Iţĭ plac cerceii ăştia? Cum lucesc! Dér sĕ veḑĭ cum mĕ prind!

Mândica: (luând cerceii în mână) Ce frumoşĭ sunt!

Ilinca: (fórte supĕrată) Bine mamă, Dumniata glumescĭ? O calică, o sdrenţrosă... o...

Cucóna Sica: (întrerupênd) Destul Ilinco! Indrăsnéla ta e prea mare! Nu e frumos, e chiar ruşinos, ca tu, fata cea mai mare din casă, sĕ fiĭ aşa de ùitată la minte! Tu ar trebui sĕ te porţĭ altfel, fiind-că tu trebue sĕ dai pildă celor micĭ!

Ilinca: (iritată) E prea mult mamă! Nu, nu putem primi între noi pe sĕrăcăciósa asta! Ne face ruşine. Tótă lumea va ride de noi! Of! e ceva de nesuferit!

Cucóna Sica: (supĕrată) Nu sĕrăcia póte face pe un om nesuferit, ci purtarea lui cea rea. Câte inimĭ bune nu stau ascunse sub haine sdrenţuróse. Mĕ prind, că Mândica e un suflet bun, vrednic de iubirea nóstră. Isprăvesce cu bârfelile! (Ilinca privind în jos. Se face o mică pausă).

Cucóna Sica: Fetelor, vreţĭ sĕ eşiţĭ puţin în grădină? Acolo puteţĭ sĕ vĕ jucaţĭ, sĕ petreceţĭ. Vremea e prea frumósă!

Mărioara: Cu plăcere mamă. Dér... aşĭ vrea sĕ arăt Mândichiĭ mai întâiŭ lucrurile mele!

Cucóna Sica: Nu-i nimic fata mea. Acésta poţĭ sĕ o facĭ şi după-ce vĕ veţĭ întórce din grădină!

Mărioara: Sĕ fie cum ḑicĭ D-ta mamă! D-ta tot-déuna ne înveţĭ bine. Haideţĭ fetelor sĕ ne jucăm cu mingea! Sĕ vedem cine ajunge mai iute! Una! Două! Trei!

Dobriţa: (luând pe Mândica de mână) Vino cu mine Mândico!

(Tóte sar, Ilinca rĕmâne în urmă mergênd încet).

### Scena III.

Cucóna *Sica* (singură dând din cap).

Ilinca îmĭ dă mult de gândit! Tot-déuna mi-s'a părut înţeléptă, tot-déuna m'a ascultat şi mĭ-a arătat multă dragoste... dér acum... (iese dusă pe gândurĭ, puţin mai târḑiu întră Ilinca şi se aşédă pe un fotoliu).

### Scena IV.

*Ilinca* (singură).

E peste putinţă! Nu pot eu sĕ mĕ joc cu o fiinţă nesuferită, luată de pe drumurĭ şi fără căpĕtâiŭ (o pausă) Cum? Nu se póte găsi nicĭ un mijloc de a goni din casa nóstră pe acéstă păcătósă? (Se sprijinesce pe cóte) A....! Mi-aduc aminte!.... Da!.:. Mama spunea... purtarea rea... (gândindu-se) Da! Aşa e! Décă nemernica asta s'ar purta necuviincios... atuncĭ de sigur mama ar goni-o şi astfel aşĭ puté fi

românĭ printre cei dintâiu suferă cu voi, iubiţĭ cameradĭ şi fraţĭ". — Remus *Iliescu*, stud. architect, consul al secţiunii române din München,

**„Peirea Serbiei."** Din Timişóra se vestesce, că sub titlul acesta s'a tipărit în mai multe mii de esemplare o fóie volantă sêrbéscă, care a fost *confiscată* la graniţa Sêrbiei. Se dice, că a scris'o un profesor sêrbesc, un om de încredere al lui Milan. In acéstă fóiă se provócă toţĭ patrioţii sêrbĭ de a sĕ împotrivi întêmplărilor (adecă căsĕtoriei Regelui Alexandru şi urmărilor ei), căcĭ aceste întêmplărĭ vor aduce peirea Serbiei. „Vĕ provoc!" se dice în introducere, „în numele multor sute de credincioşĭ patrioţĭ, sĕ vĕ alăturaţĭ la Liga nóstră, care cu tóte mijlócele, fiă acelea legale séu nelegale, vré sĕ împedece peirea nóstră, căcĭ *ceea-ce este pentru unul o nuntă însemnată pentru mii de ómenĭ, o înmormêntare*". La sfêrşit se dice: „Dumnedeu e cu îndurare adĭ faţă cu ucigaşul de regĭ, el favoriséză lucrarea lor şi le dă ertare pentru pĕcatul lor". Se crede, că scriitorul acestei foi volante vrea sĕ organiseze *o conjuraţiune secretă.* S'au pornit cercetărĭ pentru a descoperi complotul. Póte că în urma acestor uneltirĭ se lăţise faima, că şi asupra vieţei regelui Alesandru s'a sĕvîrşit un atentat. Faima însĕ nu s'a adeverit.

**Guvernul român şi Evreiĭ.** Unele diare au publicat scirea, că guvernul român a început a da dreptur Evreilor, a început a-le permite asediarea la sate etc. Diarul „Timpul" din Bucurescĭ arată din causa acésta cuprinsul circulărei ministrului de interne către prefecţĭ, care a dat nascere acelei scirĭ. Din acéstă circulară se vede, dice „Timpul", că străinilor în genere la comunele rurale nu li-se dă nicĭ o altă favóre, decât aceea, ce li-o dă legea şi ministrul de interne a dat circulara pentru a precisa îndatoririle organelor administrative şi a pune capĕt abusurilor, ce se făceau, fiă din nepricepere, fiiă din rea credinţă.

**Logodnă.** D-l *Dr. George Ciuta*, concepist la direcţiunea financiară din Turda, s'a logodit cu d-ra *Mariţi Bologa*, fiica vĕduvei preotese, d-na Lucia Bologa nasc. Patiţa, în Turda. — Dorim fericire tinerei părechĭ!

**Predicĭ.** In biserica S-lui Nicolae din loc va predica mâne venerabilul protopop al Braşovului, D-l Ioan *Petric.*

**Cununia.** D-l Iuliu L. *Danciu*, învĕţător în Órţa de mijloc, şi d-şóra Ludovica *Popp* din Bistriţa, se vor cununa Dumineca în 5 August n. c. la 5 óre p. m. în biserica română gr. cat. din Bistriţa.



---

## Infiinţarea unui nou despărţĕmênt al Asociaţiunei.

*Sasca-montană*, 19 Iulie v. 1900.

Dumineca, 16 Iulie v. 1900, s'au ivit şi la noi, în orăşelul Sasca-montană, radele luminei de cultură naţională română. In numita di, după sĕvêrşirea sf. liturgii, s'a ţinut aicĭ şedinţă pentru a-se face un nou despărţĕmênt (Oraviţa) al Asociaţiunei. Din constituirea despărţĕmêntului putem sĕ ne bucurăm şi sĕ sperăm, că va avé viitor pentru noi binecuvêntat.

Vin şi pe acéstă cale a mulţămi din inimă bunilor bărbaţĭ, carĭ nicĭ pe noi nu ne-au uitat, ci au venit şi în mijlocul nostru. Primul loc se cuvine bĕtrânului bărbat, care şi acum încă mai lucesce, ilustrului d-n *V. Babeş* care, într'o etate înaintată, n'a cruţat ostenélă şi a venit ca sĕ ne lumineze. Dómne! mulţămescu-ţĭ, că ochii mei mai vĕdură pe bĕtrânul lucéfĕr al némului nostru românesc! Ţine-l, Dómne, în pace şi întreg sănĕtos până la sfîrşitul vieţii sale!

In al doilea loc se cuvine mulţămită St. d-n Dr. Mihaiŭ *Gropşan*, mlăditei nóstre din comună, cu care ne şi mândrim noi Sascănii, dér şi avem mare speranţe în viitor dela dênsul. — In al trei-lea loc avem a mulţămi şi bĕtrânului librar din Oraviţa, St. d-n I. E. *Ţĕran.*

La rêndul al patrulea priméscă mulţămirile nóstre dnii: Ión *Murgu*, preot în loc, Sofronie *Liuba*, învĕţ. în Maidan şi Nic. *Mircea* învĕţ. în Sasca-română, carĭ ne-au luminat cu prea frumósele şi folositórele lor prelegerĭ.

Mai la urmă mulţămesc la tot publicul român: Inteligenţă, industriaşĭ, plugarĭ şi ocnarĭ, carĭ au fost presenţĭ la acea adunare şi rog pe cei ce nu au putut participa la acea adunare,—îi rog sĕ se 'nscrie cât de mulţĭ ca membri la acéstă frumósă lucrare.

Trăéscă Asociaţiunea de cultură a poporului român!

Fraţilor Românĭ! alergaţĭ din tóte părţile sub stégul culturei, căcĭ suntem în óra a 11-a. Sfîrşesc cu cuvintele poetului:

Acum orĭ nicĭ-odată!

*Alexandru Băiaş*,
ocnariŭ.

---

## Societatea românéscă „Consum".

*Din marginea Bănatului*, Iul. 1900.

Cu bucuriă vedem, că tot mai mult am început a ne deştepta şi noi şi, pe lângă lupta ideală, ce o purtăm pentru postulatele de viéţă ale poporului nostru, ne-am convins, că trebue sĕ ne împărţim puterile şi pe un alt teren de luptă, lupta pe terenul comercial.

Cât de sigură este învingerea acestei lupte, o putem vedé din resultatele dobêndite până acum ale modestelor nóstre societăţĭ comerciale, carĭ din an în an se sporesc şi la a căror conducere sunt ómenĭ modeştĭ şi fără dorinţe egoiste.

Intre aceste societăţĭ putem numĕra şi *„Consumul"* din Marga. Despre acest „Consum" nu s'a scris în diarele nóstre până acum mai nimic. Se vede, că conducĕtorii nu fac parte dintre aceia, cărora atât de mult le place a alarma lumea prin laude împrumutate. Vor fi aceştĭ conducĕtorĭ pĕtrunşĭ de disa moştenită din bĕtrânĭ: *„mai mult cu fapta, decât cu vorba".*

„Consumul" din Marga s'a înfiinţat înainte cu 3 anĭ, avênd un capital de *cincĭ mii florinĭ* împărtit în acţii de câte 25 fl. Acei domnĭ, carĭ s'au trudit sĕ înfiinţeze acéstă societate, sunt ómenĭ eşiţĭ din popor şi în nemijlocită atingere cu el.

Anume sunt domnii: Nicolae Ivanescu, pe atuncĭ absolvent de teologiă, ér acum preot în Marga; preotul R. Raca din Bouţarĭ, George Adam, învĕţător pensionat, Nicolae Neagoe conducĕtor, actualul învĕţător comunal Iosif Olariu, şi alţii. Dênşii fac parte şi din Direcţiunea societăţii, afară de d-l Olariu, care în urma unor uneltirĭ din partea „fibirĕului" a trebuit sĕ abdică chiar şi din postul de comptabil.

Ca sĕ putem apreţia în de-ajuns valórea acestei societăţĭ din Marga, trebue mai întâiu se arătăm împrejurările, carĭ au grăbit înfiinţarea ei.

Marga este o comună la graniţa dintre Ardeal şi Bănat, în protopretoriatul din Caransebeş; comuna numĕră peste 2 mii locuitorĭ românĭ. Ţinutul e muntos. Pădurile conţin multă bogăţiă în cărbunĭ de pétră neesploatate încă — dér ajunse în dreptul de esploatare a societăţilor jidovescĭ. Afară de'acésta se ard *cărbunĭ de lemn.*

Locuitorii puţin se ocupă cu cultivarea pămêntului, deóre ce sunt sĕracĭ propietarĭ de pămênt. Cu atât mai mult se ocupă însĕ cu aşa disul *„căràuţis"*, adecă cu furnisarea cărbunilor de lemn şi de scândurĭ de brad. Acestea sunt isvórele de venit, care venit însĕ nu este tocmai aşa de mic, încât sĕ nu fi atras vre-o trei Jidani în sat. Aceştĭ Jidanĭ, după obiceiul lor, au început a stórce şi sĕrăci poporul, ba şi a-l demoralisa. Au ajuns până acolo aceştĭ veneticĭ, încât micile proprietăţĭ ale Românilor începură a fi ameninţate cu intrarea în mânile Jidanilor.

Conducĕtorii poporului, înţelegênd însĕ primejdia, s'au pus pe lucru şi sfîrşitul ostenelelor lor a fost societatea comercială, ce o vedem adĭ în Marga.

Cât de sigură a fost învingerea Românilor, cu consciinţa adevĕrat naţională, putem deduce din împrejurarea — că un Jidan s'a dus deja, al doilea e pe ducă, ér celalalt îşĭ aştéptă bancrotul în tot momentul. O luptă, care nu este sdruncinată de interesele egoiste, numai astfel de resultate póte avé. Conducĕtorii acestei societăţĭ, spre onórea dênşilor fiă dis, au fost şi sunt în deplină înţelegere şi nu se pismuesc unii pe alţii. Resultatul este înflorirea societăţii.

Nu pot sfêrşi, fără de a aminti şi pe harnicul conducĕtor de prăvăliă, d-l *Neagoe*, care în iubirea sa de neam preferă sĕ fie angajat la un sat cu o léfă mai mică, decât la oraş unde sufletul sĕu de Român nu póte primi nutrement de încurajare din causa desbinărilor, cu carĭ prea adese-orĭ ne întêlnim în sînul inteligenţei nóstre de pe la oraşe.

Dea Dumnedeu, ca tot atarĭ conducĕtorĭ sĕ avem la tóte institutele nóstre, precum sunt la Marga, atuncĭ nu esistă putere pămêntéscă, care sĕ ne impedece în progresul nostru naţional.

*El.*

---

## Producţiunĭ şi petrecerĭ.

*Tinerimea română academică* invită la concertul urmat de dans ce-l va aranja în Baia-Mare sub patronajul d-lui George Pop de Băsescĭ cu graţiosul concurs al distinselor artiste şi artist Adelina Piso, Wilhelm Şorban (Viena) şi Valeria Pop (Budapesta) Dumineca în 12 August st. n. 1900 în pavilonul „Parcului orăşenesc". Venitul curat e destinat pentru înfiinţarea unui fond de ajutorare pe séma universitarilor lipsiţĭ.

Inceputul precis la $7^1/_2$ séra. Intrarea: de persónă 3 cor., de familiă de 3 membri 7 cor., mai departe pentru fie-care membru 2 cor. Ofertele generóse se primesc cu mulţămită şi sunt a se trimite la adresa, v.-preşedintelui: Dr. *Ioan Tătar* (Nagybánya) şi se vor chita pe cale diaristică. NB: Trenul de către Cluşiŭ, Bistriţa-Zĕlau şi Şimleu sosesce la gara din Baia-Mare la 3 óre şi 10 minute p. m. ér de către Sătmar şi Carei la 9 óre 50 m. dim. unde vor sta trăsurĭ gratuite la disposiţia stim. óspeţĭ. Pentru încuartirare este a se adresa la: Romul Avram stud. jur. (Nagybánya) cel mult până în 10 August. Pentru joc e angajată prima musică din Bistriţă.

Comitetul arangiator: Dr. Cor. Meseşan adv. preşedinte; Dr. V. Colceriu med. Dr. I. Tătar cand. de adv. vice-preşedinţĭ; Al. Pop stud. jur. secretar; I. Coste teol. abs., cassar; V. Şimon, esact., controlor. (Urméză încă vre-o 40 membri în comitet).

*

Inteligenţa română din *Valea Almaşului* şi jur invită la petrecerea cu dans împreunată cu *concert* şi *representaţiune teatrală* ce o va arangia cu ocasiunea I-ei adunărĭ generale a noului înfiinţat despărţĕmênt al Asociaţiunei: Hida-Huedin, la 12 August n. 1900 (Dumineca) în Hida (Hidalmás), sub scut sigur, spre scop filantropic. Intrarea: de persónă 2 cor., în familie 1 cor. 60 b. Suprasolvirile se vor chita în public. On. óspeţĭ sunt rugaţĭ a se insinua preşedintelui secţiei de incuartirare On. dn. Iuliu Chiffa preot în Hida. Despre viptuale se îngrijesce comitetul.

Comitetul arangiator: I. Moldovan, I. Pop, P. Roşca preşedinţĭ; I. Haţiegan, Iov. Murĕşian, Vas. L. Pop v.-preşedinţĭ I.; Dr. Lad. Gyurko, Dr. A. Pop, Dr. S. Tamasiu vice-preşedinţĭ II; T. Ciuca, secretar I: I. Stefan, secretar II; I. A. Domşia

---

liniştită (o pausă) Cam ce ar puté sĕ facă ea?... sĕ... a...! sĕ fure! Da! da! sĕ fure! De sigur, că atuncĭ mama n'ar mai ţine-o în casă! Dér ce sĕ fac? (Privesce în tóte părţile) A! cerceii! Am vĕdut'o eu jucându-se cu ei! Unde-o fi? (Căutând cerceii) A! iată-i! (Îi ia şi vré se iasă. Se opresce însĕ nesciind ce sĕ facă) Nu! nu! Ah! Ce nesocotită sunt! (îi pune la loc). (După un moment de gândire) O! da ce slabă sunt! Dér bine ticălósa aia de câte-orĭ n'o fi furat! Chiar la noi, décă avea prilej ar fi şterpelit ceva! Aşa-dér înainte Ilinco, nu te speria! Ei, dér acum sĕ fac sĕ nu se simtă cum-va şiretenia mea? (Se gândesce) A... am aflat! O sĕ mĕ încerc în timpul jocului, sĕ-i bag cerceiĭ în buzunar! Ah! ce mulţumită sunt, că voiŭ puté scăpa de nesuferita de Măndica!... Da, aşa voiŭ face! (Pune cerceii în buzunar şi plécă. După eşirea ei, întră cucóna Sica pe altă uşă).

### Scena V.

Cucóna Sica: Ah! ce neorênduială! Baba asta mai mult mĕ încurcă! Mănâncă de géba şi mĕ necăjesce prea mult! (Se apucă sĕ aşede pe masă şi strigă pe slujnică).

Neaga: (intrând) Aud cucóno! Na, du astea d'aicĭ! Şi bagă de sémă, ca sĕ strîngĭ masa tot-déuna, după-ce s'a isprăvit de mâncat.

Neaga: Aşa oiŭ face cuconiţo! (Ese, după ea vin fetiţele sărind. Una se împiedecă de un scaun, alta cântă, împrăştiindu-se în tóte părţile casei).

### Scena VI.

Cucóna *Sica Mitroiu, Ilinca, Măriuţa, Stana, Ioana, Dobriţa* şi *Măndica.*

Ioana: Ah! mătuşică de ai sci ce frumos a fost în grădină! Dér sĕ vedĭ ce jocurĭ am întins! Şi sciĭ de-a ce ne-am jucat? De-a baba órba! Măndica ne-a făcut multă plăcere! Sĕ vedĭ ce şirétă a fost, mătuşico! S'a ascuns după pomul cel mare şi noi a trebuit s'o căutăm mult, mult de tot! Dér cât am rîs, când am găsit'o! A! dér iată şi Ilinca! Dér tu nu ai fost cu noi! Se vede, că noi nu suntem aşa marĭ şi aşa de cuminte ca tine!

Ilinca: Te înşelĭ Ioano! Eu am găsit o ascundĕtóre mai bună decât voi!

Cucóna Sica: De ce n'aţĭ rĕmas în grădină, fetelor, décă v'a plăcut aşa de mult?

Dobriţa: Măriuţa vré sĕ-şĭ ia cerceii (rîdênd). Nu scie unde sĕ-i mai pue, ca sĕ fie tot lângă ea!

Măriuţa: (tot rîdênd) Ei Dobriţo, dér décă ai avé şi tu nisce cercei ca ăştia.... (întrerupêndu-se) Dér unde or fi? (Se uită în tóte părţile) Nu-i vĕd nicăirĭ! Ia-i luat tu mamă?

Cucóna Sica: Nu, fata mea!

Stana: La cine au fost în mână mai pe urmă?

Măriuţa: Mi-se pare, că la Măndica.

Ioana: Nu-ţĭ aducĭ aminte, Măndico, unde i-ai pus?

Măndica: (speriată) Eu i-am pus pe masă.

Măriuţa: Eu te cred, Măndico, dér uite că nu sunt aicĭ! (caută).

Cucóna Sica: Nu vĕ speriaţĭ, fetelor! Cine era sĕ-i ia? N'a fost nimenĭ aicĭ! Póte din întêmplare i-o fi băgat vr'una din voi în buzunar.

Stana: (întorcêndu-şĭ buzunarul) Uite, la mine nu sunt!

(Tóte caută prin buzunare. Măndica se apropie de masă şi caută).

Măndica: Nu sunt aicĭ sciŭ eu ce s'o fi făcut? (cam speriată).

Ilinca: Mĕ prind, că cerceii sunt furaţĭ, mamă, da mĕ mir cum? că aicĭ n'a fost nimenĭ decât dóră....

Cucóna Sica: (întrerupênd) Nu se póte! vre-una dintre voi trebue sĕ-i fi ascuns! Căutaţĭ cu tótele prin buzunare! (Tóte caută şi scot fel de fel de lucrurĭ).

Măndica: (speriată) Sĕraca de mine: (scóte întâiu o batistă şi apoi cerceii din buzunar).

Ilinca: Nu vĕ spuneam eu?

Măndica: Mĕ pot jura pe ce am mai scump în lume, că nicĭ prin gând nu mĭ-a trecut sĕ sĕvîrşesc o astfel de faptă. Se vede, că mĭ-a fost dat sĕ pat şi acéstă ruşine! Ce nenorocită sunt! (plângênd).

Măriuţa: Eram tare îngrijată! Bine cel puţin, că s'au găsit! Mĕ mir cum au putut ei ajunge în buzunarul tĕu, Măndico?

Măndica: (tot plângênd) Mĕ mir şi eu! că eu i-am pus pe masă!

Ilinca: Eu cred, că cerceii au făcut picióre şi au intrat singurĭ în buzunar (ironic!)

cassar; I. Pop, Nic. Mureşan, controlorĭ. (Urmeză încă vre-o 43 membri în comitet.)

Programa: 1) Intêmpinarea membrilor comitetului şi a ôspeţilor din ţinutul Huedinului şi de pe valea Agrijului în Sânmihaiul deşert la 9 ôre diminéţa. 2) la 10 ôre primirea comitetului în Hida. 3) La $10^1/_2$ participarea în corpore la serviciul divin, ce se va celebra în biserica rom. gr. or. din Hida. 4) După serviciul divin adunarea generală a despărţĕmêntului. 5) La 3 ôre după amiadĭ prând. 6) La 7 ôre séra începutul concertului, a representaţiunei şi a petrecerei.

*

Tinerimea română din *Turda* invită la petrecerea de vară, ce se va ţiné Duminecă, în 12 August n. (30 Iulie v.) în sala hotelului „Central" din Turda. Venitul curat e destinat în favorul fondului bibliotecilor poporale din despărţĕmêntul XXIII al Asociaţiunei. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 2 cor. de familiă până la 3 membri 4 cor. de mai mulţi membri 6 cor.

*Turda*, 28 Iulie 1900.

Comitetul arangiator: Val. Bugner, Vict. Bugner, Dr. G. Ciuta, I. Codarcea, M. Găzdac, I. Lupu, I. Mesaroşiŭ, L. Mesaroşiŭ, I. Miclea, I. Moldovan, Dr. V. Moldovan, V. Moldovan, S. Poruţiu, V. Sândean.

*

*Tinerimea din Varviz şi jur* invită la petrecerea, ce o va aranja Dumineca în 12 August n. 1900 în sala şcólei gr. cat. din Varviz. Venitul curat e destinat în favorul edificândei bisericĭ. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 2 cor., de familiă 4 cor.

## Literatură.

*Cărţi cu preţurĭ reduse.* Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ au fost puse la disposiţia administraţiei diarului nostru spre a se da, drept premii, d-lor abonenţĭ ai „Gazetei Transilvaniei" cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.* Lista acestor cărţĭ este urmatórea:

1) *Lascar Viorescu*, ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră, Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în şcólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru invĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) ***„Vrei sĕ te iubéscă bărbatul?*** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice seriόse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

## ULTIME SCIRI.

**Oradea-mare**, 4 August. La *congresul internaţional studenţesc*, ce se va deschide mâne în *Paris*, tinerimea universitară română dela noi va fi representată, prin delegatul Ión *Scurtu*. Şi fiind-că vice-preşedintele secţiei românescĭ a federaţiunei internaţionale de studenţĭ, d-l L. Bolcaş, din causa unor pedecĭ neprevĕdute e silit a absenta dela congres, el va fi suplinit în postul acesta tot de d-l Scurtu.

**Monza**, 3 August. Cadavrul regelui Umberto a fost aşeḑat într'un cosciug turnat în plumb. Este generală părerea, că regele va fi înmormêntat în Pantheonul din Roma, lângă mormêntul lui Rafael. Inmormêntarea se va face în 11 August.

**Milano**, 3 August. Cercetările în afacerea asasinatului din Monza scot la ivélă amĕnunte tot mai înfiorătóre. Deja Sâmbătă înainte de atentat, au sosit din America întrebărĭ la *Bergamo*, décă regele Umberto a murit? Anarchistul *Quintavalli* a fost însărcinat sĕ ucidă pe regina Margareta.

**New-York**, 4 August. „Herald" spune din isvor sigur, că *27 anarchişti au plecat din America cu scop hotărît* **de a ucide pe toţĭ domnitorii eu ropenĭ.**

**Milano**, 4 August. Un *anarchist* a atentat la viaţa prinţului *Odeschalschi. Prinţul a fost rănit.*

## Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală.*)

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

Este un lucru prea cunoscut de toţĭ, câţĭ se ocupă cu educaţiunea şi instrucţiunea tinerimei, că în viaţa şcolară de multe-orĭ se ivesce casul, că pentru lucrarea şi purtarea copilului sĕu pentru înaintarea şi perfecţionarea lui trebue sĕ se întrebuinţeze, pe lângă mijlócele generale ordinare recomandate de pedagogiă, şi unele mijlóce *estraordinare.* Prin aplicarea acestor mijlóce estraordinare copilul bun şi silitor se stimuléză şi se încuragiază tot mai mult, spre a merge neîntrerupt şi cu stăruinţă neslăbită pe calea deliniată de şcólă şi acésta se face prin felurite şi aşa numite *recompense* séu *remuneraţiunĭ*; ér copilul rĕu, îndĕrĕtnic şi leneş prin acele mijlóce se reţine dela rĕu îndreptându-se spre bine şi acésta se întêmplă prin felurite *pedepse* aplicate în raport cu fapta rea comisă. Prin recompense se produc în copil sentimente plăcute şi încuragiatóre spre bine, ér prin pedepse sentimente neplăcute şi opritóre dela rĕu. Aceste mijlóce estraordinare se întrebuinţéză numai acolo, unde celelalte mijlóce disciplinare ordinare n'au putut pe nicĭ o cale a îndupleca pe copil sĕ apuce pe calea binelui şi sĕ ocolĕscă rĕul. Aşa-dér atât recompensele, cât şi pedepsele sunt nisce mijlóce admise, ba chiar recomandate de pedagogiă spre a se aplica în şcólă, pentru-că sunt de lipsă la promovarea desvoltării şi perfecţionarii copilului.

### *A)* Recompensele séu remuneraţiunile.

*Décă facĭ în lume bine,*
*Facĭ bine tot pentru tine.*
*Binele nu cere plată*
*Dela nime nicĭ-odată.*

**1. Noţiunea şi împărţirea recompenselor.**

După cum s'a vĕḑut, recompensele sunt nisce disposiţiunĭ esterne, carĭ contribue la întărirea pornirilor bune în elev, făcêndu-l sĕ-şĭ împlinéscă pe viitor şi cu mai mare rîvnă datoriile sale şi predispunêndu-l spre sĕvĕrşirea de lucrărĭ nobile şi folositóre.

Ele sunt decĭ mijlóce îndemnătóre spre bine şi tot-deodată plăcute pentru cel-ce le primesce. În scurt, sunt urmările plăcute ale binelui. Ca atarĭ le putem considera de mijlóce positive ale educaţiunii. Din considerare, că ele se întrebuinţéză numai în casurĭ esceptionale séu estraordinare, când adecă celelalte mijlóce ale educaţiunii n'au fost de ajuns spre a îndemna pe elev, ca singur şi din convingere proprie sĕ ocoléscă rĕul şi sĕ facă binele, se mai numesc, cum ḑiseiŭ, şi *mijlóce estraordinare* ale educaţiunii.

Recompensele, ca şi pedepsele, nu sunt nicĭ decum acte de împăcare, ci medicamente pentru bolnavii moralĭ, adecă pentru aceia, a căror cultură morală este neîndestulitóre şi anormală, căcĭ nu celui sănĕtos, ci celui bolnav îi trebue doftorĭ si lécurĭ. *Kehr* se esprimă aşa: *„Omul face binele fără a aştepta laude séu recompense, şi încungiură rĕul fără mustrare séu pedépsă. Insĕ nu astfel stă lucrul cu cel bolnav în privinţa morală. Prin urmare, décă învĕţătorul este un doftor la împărţirea laudei şi a mustrării, atuncĭ şi procederea sa întrégă trebue sĕ corĕspundă medicinei morale".*

Educaţiunea se folosesce de ele pentru a determina voinţa slabă şi neajutorată a elevului spre a face binele şi sunt nedespărţite de sentimentele şi acţiunile lui. Acestea se numesc *recompense naturale* spre deosebire de cele *artificiale* séu *arbitrare*, carĭ nu stau în nicĭ o legătură statornică cu sentimentele. De pildă: încrederea nóstră într'un elev este o recompensă naturală, ce i-o dăm, pentru-că ni-a spus tot-déuna adevĕrul, şi a fost sincer faţă de noi. Din contră este o disposiţiune arbitrară, décă diliginţa continuă a elevului o recompensăm prin libertate mai mare decât la ceilalţĭ, séu prin jucării, prin cărţĭ, chipurĭ ş. a.

Remuneraţiunile esprimate prin cuvinte de complăcere iau numele de *laude*, décă însĕ se esprimă prin darurĭ séu presente, atuncĭ se numesc *premii.* Unii însĕ au numit *premiare* orĭ-ce recompensă.

Recompensele séu remuneraţiunile au jucat în trecutul educaţiunii un rol fórte însemnat; astăḑĭ însĕ din mai multe cause, pe carĭ le vom arăta mai jos, ele nu mai sunt de absolută trebuinţă. Căcĭ de bună sémă o şcólă, în care ordinea şi progresul nu sufere, deşi nu se folosesce de recompense, este mai bună decât aceea, care le folosesce pentru susţinerea ordinei şi pentru împintenarea la progres.

(Va urma).

*) Intr'unul din numerii trecuţĭ ai „Gazetei" de Duminecă, în carĭ publicasem articolul: *„Pedépsa corporală în şcóla poporală"* după *Fr. Wiedemann*, promisesem, că mai târḑiu voiŭ publica asupra acesteia şi părerea mea întemeiată pe părerile mai multor pedagogĭ de renume. Acum vrĕu sĕ-ţi împlinesc acea promisiune.

Pentru ca lucrarea acésta însĕ sĕ fie mai complectă, nu m'am putut opri numai la partea amintită, ci am ţinut de lipsă a da un studiu mai pe larg, nu numai asupra pedepsei corporale, ci asupra tuturor pedepselor, precum şi a recompenselor aplicabile în şcólă. E drept, că un studiu asupra recompenselor s'a publicat din parte-mĭ în *„Fóia pedagogică"* din Sibiiu N-riĭ 21 şi 22 din an. II. Tot aşa am publicat un alt studiu asupra pedepselor în fóia: *„Scóla poporală".* N-riĭ 18, 19, 20, 21 şi 22. Studiul acesta din urmă a fost presentat mai întâiŭ ca *„Memoriŭ"* în *primul congres al corpului didactic din România* ţinut la 1884 în Bucurescĭ, unde a fost viŭ aplaudat din partea întregului congres în urma raportului dat de consiliul de administraţiă al aceluia. Amêndouĕ studiile acestea le-am mai prelucrat şi complectat şi acum le presint On. public interesat în forma de faţă.

*Autorul.*

---

(Cucóna Sica se uită urît la Ilinca. Ilinca se ruşinéză şi se întórce în altă parte).

Dobriţa: Nu mătuşico! Cu tótele am plecat!

Cucóna Sica: Atuncĭ? (Se aude bătênd în uşe) Poftim!

### Scena VII.

(Cele precedente şi servitórea).

Neaga: Cucóno! A venit o babă. Ci că o chiamă baba Dochia. Vrea sĕ-ţĭ spue o vorbă!

Cucóna Sica: Bine! Bine! A venit la vreme. Ea o sĕ ne dovedéscă adevĕrul! (Cucóna Sica iese cu servitórea).

### Scena VIII.

(Tot cele dinainte afară de cucóna Sica şi servitórea).

Ioana: (Ilinchiĭ) Cine o mai fi şi asta? Eu nicĭ n'am auḑit de ea!

Ilinca: (cu dispreţ) Of! Asta-i o mare obrasnică: Mereu cere dela mama şi-i spune câte în lună, câte în sóre! Nu pot s'o înţeleg pe mama! Cum o póte suferi?

Ioana: Dér ai auḑit ce spunea mătuşa? Bine! Bine! Acum o sĕ se descopere adevĕrul.

Ilinca: (dând din umerĭ) Ce sĕ mai afle? Ce-a fost de aflat, s'a aflat!

Stana: Am auḑit, că baba Dochia e vrăjitóre! Mai scií minune! (Cucóna Sica intră cu baba Dochia).

### Scena IX.

Cocóna Sica: Fetelor! Eu am povestit Dochiei tótă întêmplarea. Ea o sĕ afle tot!

Ilinca (încet): Ce sĕ mai aflăm? Noi scim tot?

Dochia: Ce spui fetiţo? Nu e destul sĕ sci numai d-ta?

Ilinca (a parte): Uf! Da nesuferită e şi asta!

Cocóna Sica: Eu am nădejde, că vinovata o sĕ se dea singură prinsă! Aţĭ vrut póte sĕ glumiţĭ care-va sĕ speriaţĭ pe Mândica! Ce... tăceţĭ? (Tóte tac).

Dochia: Décă nu spune nimenĭ, întreb pe Miţişóra mea!

Dobriţa (uimită): Ia auḑĭ!... Pe Miţa!...

Dochia: Aşa! aşa mâncaţe-aşĭ ochii! Nu scii ce cu minte e! Ea va prinde pe vinovata! Ei, multe a făcut pisicuţa mea şi mulţĭ o pomenesc! Mĕ duc s'o aduc. (Dochia ese.)

### Scena X.

Stana (Ionei): Eu am vĕḑut de multe-orĭ pisica Dochiei şi o cunosc, dér nu cred sĕ afle cum au ajuns cerceii în buzunarul Mândichii!

Ioana: Eu nu sciu ce sĕ ḑic! Dér se póte! Baba Dochia a spus cu tótă nădejdea!

Măriuţa: Pisica e négră, négră de tot! Eu m'am jucat odată cu ea, când am fost cu mama la Dochia. Dér acum mi-ar fi frică sĕ mĕ mai joc.

Dobriţa (Ilinchii): Dér ce credeţĭ, soro, că pisica o sĕ scie? Minciună!

Ilinca: Tare am fi próste, décă am crede una ca asta!

(Dochia intră cu un coş, în care se afla pisica, acoperită cu o brobódă négră. Nu i-se vede, decât numai capul).

### Scena XI.

Dobriţa: Ĕtă şi pisica! (Tóte se adună împrejurul coşului afară de Ilinca, care se uită cu dispreţ la celelalte).

Măriuţa: Ia uitaţi-vĕ fetelor, ce ochĭ frumoşĭ are!

Stana: Ilinco, tu nu te uiţĭ la vrăjitórea asta (încet)?

Ilinca: Eu nu sunt próstă ca voi!

Dobriţa: Ia uite cum se uită la mine! Nu te uita aşa, pisicuţo, căcĭ eu n'am făcut nimic! Eu nu sunt vinovată!

Stana: Uf! Da îngroziată mai e! Par' că mi-e frică!

Mândica: Par' că şi pe mine m'a cuprins frica!

(Ilinca stă la ferêstră şi privesce afară).

Dochia (punênd coşul pe masă): Fetele maichii, ia aşeḑaţi-vĕ una după alta, întâiŭ cele mai marĭ şi apoi cele mai micĭ!

(Cocóna Sica le face semn sĕ se arangieze.)

Cocóna Sica: Veniţĭ mai repede! Intâiŭ tu Ioano, că eştĭ mai mare, apoi Ilinca!

(Ilinca se apropie supĕrată. Celelalte se grămădesc' se aşeḑe).

## ECONOMIA.

### Câte-va regule cu privire la crescerea viţelor.

(Fine).

Laptele, care vine în uger îndată după fătat, se numesce corastă. Acésta e de mare însemnătate pentru viţĕl, de-órece îi curăţă maţele de materiile reşinóse, ce se află în ele. De aceea corasta trebue lăsată, ca sĕ o sugă tótă viţĕlul. Timp de o sĕptĕmână, viţĕlul se póte lăsa tot cu vaca la-olaltă, ca sĕ pótă suge de atâtea-orĭ, de câte-orĭ are lipsă. După o sĕptĕmână se póte alege viţĕlul dela vacă şi sĕ se lase la supt numai de câte 5-orĭ în timp de 24 óre. In sĕptĕmâna a 3-a şi a 4-a se póte lăsa numai de câte 4-orĭ, ér în a 5-a şi a 6-a numai de câte 3-orĭ; de aci încolo şi numai de câte 2-orĭ.

Peste tot viţĕlul se lasă sĕ sugă câte 3—4 lunĭ. Dela 4 sĕptĕmânĭ încolo se póte învĕţa şi cu un nutreţ mai tare, precum e fĕnul. Inainte de a-l lăsa la supt 'i se póte pune în gură puţină făină de cucuruz séu păsat, amestecat cu sare mĕruntă, ca laptele supt sĕ-i ţină cu atât mai bine de fóme. Iérba din mână nu e bună la crescerea viţeilor, de-órece se pot călbeji de ea, de asemenea nicĭ otava nu se póte recomanda, fiind-că se prea îngraşă.

Viţĕlul, care află lapte destul şi bun la mamă-sa, este gras şi frumos, pe când un viţĕl, care nu află lapte destul, séu şi décă află, e rĕu, atuncĭ viţĕlul nu póte fi, decât slab, cu pĕrul sburlit şi-l vedĭ cât de colo ce amărît e. Când vedem viţĕlul într'o asemenea stare, trebue sĕ îmbunĕtăţim nutreţul vacii. Décă economul n'are lipsă şi de lapte, ci numai de viţĕl, atuncĭ îi lasă tot laptele acestuia. Astfel de viţei, décă umblă vara cu mamele lor la păşune, sug pană când îi înţarcă vacile înse-şĭ.

Décă economul are lipsă şi de lapte şi de viţĕl, atuncĭ o parte din lapte o lasă la viţĕl, ér cealaltă parte o mulge. Mulsul vacilor trebue sĕ se facă tot-déuna cu amêndouĕ mânile şi cât mai îngrabă. Cu cât se mulg vacile mai des, cu atâta dau lapte mai mult şi mai gras, şi din contră cu cât ele se mulg mai rar, cu atât dau lapte mai subţire şi mai slab.

Cine vré sĕ crescă viţei bunĭ şi frumoşĭ, acela trebue sĕ pórte multă grijă de ei, cu deosebire în anul dintâiu. In anul dintâiu e bine, ca viţĕlul sĕ umble cât mai mult în aer liber, care-l întăresce şi oţĕlesce. De aceea e bine, décă şi viţĕii tinerĭ se pot scóte la păşune. A ţine viţĕlul până e mic tot în grajd, nu e bine, fiind-că din acea închisóre póte sĕ capete chiar şi anumite bóle. Décă viţĕlul nu se póte scóte la păşune, atuncĭ sĕ se lase măcar prin curte séu grădină, ca sĕ pótă face mişcările de lipsă.

*Curăţenia* este lucrul de căpetenia la crescerea vitelor, şi fiind-că pe econom acésta nu-l costă nimic, ea trebue ţinută cu cea mai mare acurateţă. Décă vedem, că vitelor tinere le cresc unghiile, cu deosebire, décă stau prea mult în grajd, atuncĭ acelea trebue tăiate şi netedite, ér décă vedem, că încep a slăbi şi a li-se sburli pĕrul, trebue sĕ le îmbunĕtăţim nutreţul.

Nutremĕntul cel mai bun pentru vitele tinere este vara păşunatul în câmp, unde trebue sĕ aibă şi apă bună de beut, apoi anumiţĭ arborĭ mai marĭ, sub carĭ sĕ se pótă adăposti pe timpul căldurilor mai marĭ, ér peste iérnă e fĕnul bun de pe luncĭ, ovĕsul şi câte puţină făină amestecată cu sare mĕruntă. Pe lângă acestea se mai pot adauge şi alte nutreţurĭ în mĕsură mai mică.

Aşternutul vitelor din grajd trebue sĕ fie tot-déuna uscat şi curat, căcĭ lăsându-se sĕ înote în gunoiŭ, uşor pot sĕ capete anumite bóle la picióre séu chiar şi în trup.

Junincele tinere nu trebue lăsate sĕ se gonéscă mai înainte, până când nu li-s'au desvoltat trupul deplin, ér juncii nu trebue învĕţaţĭ la jug séu puşĭ la povară, până când asemenea nu s'au desvoltat şi au crescut de ajuns.

Acestea sunt câte-va din regulele pentru crescerea vitelor, — regule, pe carĭ ar trebui sĕ şi-le însemneze bine fiă-care econom de vite.

## POVEŢE.

**Folosul cepei.** Pe lângă aceea, că cépa este o hrană bună şi sănĕtósă, ea se póte folosi şi ca bun mijloc de vindecarea în contra degerăturilor dela mânĭ şi picióre. Cépa se sdrobesce (piseză) bine şi astfel se pune pe locurile bolnave. După câte-va ḑile durerile încetéză şi bolnavul se încetul se tămăduesce. — Cépa se mai folosesce şi ca mijloc de a pute durmi. Pentru ómenii, carĭ n'au nóptea somn, se recomandă sĕ mănânce séra înainte de a se culca cépă, mai ales în stare crudă, ca mĕrul. Cépa acésta are o influinţă deosebită asupra nervilor de a-i linisci şi prin acésta de a asigura creerilor odihna de lipsă.

*

**Sobolul ca profet de timp.** S'a constatat, că schimbrea timpului are o influinţă deosebită asupra sobolului. Astfel se ḑice, că décă scóte muşinóie próspete în cele vechĭ, urméză furtună, ér când se trage afund în pĕmênt, séu îşĭ părăsesce locul, urméză secetă îndelungată.

*

**Tractarea closcilor.** Closcile trebue aşeḑate în cuiburĭ deosebite de celelalte găinĭ. Cuiburile trebue pregătite din fĕn, otavă séu paie moi şi ceva mai mĕrunte. Locul, unde trebue sĕ clocéscă, încă trebue anume ales, ca cloca sĕ nu pótă fi conturbată pe timpul clocitului. Mai bine e, décă se pot pune, ca sĕ clocéscă în vre-un loc mai ferit şi cevaşĭ întunecos. Pe timpul clocitului, trebue lăsate sĕ se scalde adeseorĭ în nisip. Grăunţele de cucuruz, orz séu cânepă, de lângă carĭ sĕ nu lipséscă apa próspĕtă, sunt fórte priinciόse clocilor.

*

**Păstrarea pómelor.** Nu tóte pómele se pot păstra mult timp: aşa cireşele, caisele, prunele, merele şi perele de vară. Aceste póme, ca sĕ se pótă păstra, se usucă séu se afumă, cum sunt prunele. Merele şi perele se taie felii, se opăresc şi se usucă. In chipul acesta se pot păstra în locurĭ uscate fără ca sĕ se strice.

Pómele cărnóse tomnatice şi iernatice cum sunt: perele, merele şi gutuiele, nu este destul sĕ se culégă numai cu mâna de pe pomĭ, ci trebue sĕ li-se dea o altă îngrijire, păstrându-se la un loc uscat şi aerisat, şi sĕ aibă căldură dela 5—10⁰ şi sĕ nu mai fie alte legume, cum este varza, căcĭ pómele se strică; de-asemenea nu trebue sĕ fie nicĭ şorecĭ.

Despre chipul cum trebue sĕ fie îngrijite pómele în timpul iernii, dă „Albina“ din Bucurescĭ următórele sfaturĭ: In odaia unde se păstréză pómele sĕ fie mai multe lăviţĭ de scândurĭ, pe carĭ se aşéḑă pómele cu codiţele în sus, depărtate puţin unele de altele. Pe laviţă se pune un strat mic de paie séu muschĭ. Pómele cu cója grósă se pot aşeḑa la iernat după 2 ḑile dela cules; ér cele cu cója subţire se ţin câte-va sĕptĕmânĭ la aer sub un şopron, şi după aceea se aşéḑă. Pómele se mai pot păstra şi în dulapurĭ cu mai multe laviţe. După-ce s'au aşeḑat tóte pómele, se acoper pe de-asupra cu hărtie ca sĕ ţină umeḑélă. Soiurile de póme cu cójă grósă se pot pune mai multe straturĭ unele peste altele, înse la fiă-care rênd sĕ se punăun strat de paie grosciόre.

Odaia trebue sĕ se ţină închisă şi sĕ fie întunecósă. Aerul şi lumina strică pómele. Pómele trebue căutate de 2-orĭ pe sĕptĕmână ca sĕ nu se strice. Când s'a stricat vre-o pómă, trebue aruncată numai decât, ca sĕ nu se strice şi celelalte bune.

Prunele se mai pot păstra şi în bolobóce. Se pune pe fundul bolobocului un strat de nisip gros şi uscat, după aceea se pune un rênd de prune învĕlite în hărtie, după aceea se pune un alt strat de nisip umplêndu-se golurile tóte între ele, şi un alt strat de prune, şi aşa se face până ce se umple bolobocul. După aceea se astupă bine şi se pune în pivniţă séu se îngrópă în pămênt de câte-va palme.

Persecile se pot păstra în tărîţe de grâu séu în nisip uscat.

### Agricultura în China.

Voesc sĕ dau de pildă muncitorilor de pămênt pe un popor, care a aflat cum trebuesc îngrijite ţarinile, ca sĕ le dea recolte îmbelşugate. Voesc se le dau de pildă o ţéră depărtată, a căreí îmbelşugare, în loc sĕ descréscă, se menţine séu cresce mereu de vre-o trei mii de anĭ încóce. Şi trebue sĕ băgăm de sémă, că cuprinde pe un pogon de loc mai mulţĭ locuitorĭ, decât orĭ-ce ţéră cu populaţie désă din Europa.

După cercetările cele mai vechĭ, ca şi după cele mai nouă, făcute la faţa locului, în China nu se scie ce este cultura plantelor de nutreţ, nicĭ ceea-ce privesce hrana vitelor. Chinesii n'au nicĭ o cunoscinţă de bălegar. Cu tóte astea, fiă-care ogor aduce anual douĕ recolte, şi nu rĕmâne nicĭ odată paragină.

Grâul dă de 120 de orĭ sĕmînţa lui. La noi se socotesce ca o recoltă mijlocia aceea ce ar aduce de 15-orĭ sĕmînţa. Tóte mijlócele, pe care cultivatorii noştri le cred neapĕrate pentru mărirea productelor pĕmêntului, Chinesii le cred cu totul nefolositóre; şi afară de acésta ei sciu sĕ dobândéscă fără ajutorul acelor mijlóce producte îndoite.

E adevĕrat, că în China sunt alte condiţiunĭ decât la noi. Chinesii sunt în

---

D o b r i ţ a: Suntem gata! Incepe baba Dochia!

(Tóte aştéptă nerăbdătóre, arĕtându-şĭ téma prin diferite mişcărĭ).

D o c h i a: Acum sĕ fiţĭ cu băgare de sémă, fetelor! O sĕ vĕ chem pe rênd! Aceea, pe care voiŭ chiema-o eu, va sta lângă coş, va pune mâna sub brobódă şi va netedḑi de treí-orĭ pisica pe spinare. Pe urmă pune la spate mâna cu care a netedit pisica şi plécă înapoi. Cred, că m'aţĭ înţeles fetiţele babii!

M a r i u ţ a: Cum nu! Mai e vorbă! Ne-ai esplicat aşa de bine!

I o a n a: Tare sunt nerăbdătóre, aşĭ vrea sĕ vĕd ce face cocóna mâţa?

D o b r i ţ a: Eu pot fi liniştită, că sciu că n'am luat nicĭ-odată cerceii în mână!

Cocóna S i c a (şeḑênd pe scaun): Haide! Incepe babă Dochio!

D o c h i a (pisicii): Drăgălaşa babei sĕ începem!

(Intinde mâna peste coş şi ḑice:)

Nu poţĭ tu ghici
Décă e aci,
Al vinovat
Al care-a furat?

(Face semn Ionei, care se duce la coş şi face cele ce i-a recomandat Dochia).

D o c h i a (pisicii):

Ia te uită bine
Asta-i care vine?
Dér sĕ nu greşescĭ,
Că pĕcătuescĭ!

(Ilinca face aceeaşĭ lucrare, apoi se retrage. Dochia face semn Stanei, repetând versurile de mai sus. Aşa se face cu tóte. După-ce s'a terminat Dobriţa uitând, că trebue sĕ ţină mâna la spate, bate din palme şi strigă).

D o b r i ţ a: Bravo! Bravo! Nicĭ una din noi nu e vinovată!

(Observă apoi, că mânile sale sunt înegrite şi strigă speriată): A...! Dér mânile mele sunt negri!

M ă r i u ţ a: Şi ale mele soro! (Strigă tóte afară de Ilinca).

I l i n c a: (cu bucuriă) Numai ale mele sunt curate! Ia priviţĭ! (Arată mânile).

(Dochia duce pe Ilinca la mama ei, deşi ea se opune).

D o c h i a: Iată vinovata!

I l i n c a: (supĕrată) Nu e adevĕrat! Eu nu sciu ḑeu nimic.

Cucóna S i c a: O singură vorbă! Tu eştĭ vinovata, căcĭ n'ai avut curagiul a atinge pisica, altfel mânile tale, ar fi tot aşa de murdare, ca şi a celorlalte. Dochia a uns pisica cu funingine. (Tóte stau uimite. Ilinca îşĭ acopere faţa cu amêndouĕ mânile).

Cucóna S i c a: Pe cât eştĭ de mândră, pe atât de haină eştĭ la suflet! (Ilinca plânge), Plécă de aicĭ! Veninul tĕu póte otrăvi şi bucuria de astăḑĭ. Cere întâiŭ iertare dela Măndica, dela sdrenţerósa, pe care tu ai necinstit'o şi fapta ta sĕ serve de pildă fetelor fără inimă şi ruşine!

(Ilinca se apropie cam supĕrată de Măndica, care alérgă şi o îmbrăţişéză).

M ă n d i c a: Vino, dragă Ilinco, nu mai plânge. Cu tótă greşéla ta eu te iubesc. Inima mea iartă lesne!

Cucóna S i c a: (Ilinchiĭ) Plécă d'aicĭ! (Ilinca iese plângênd).

**S c e n a XII.**

Cucóna S i c a: Fetelor! când cine-va face în ascuns vre-o faptă rea, el crede, că nimenĭ nu l'a vĕḑut. Se înşală cumplit, fiind-că este cine-va, care vede tóte şi acel cine-va nu este, decât bunul Dumneḑeu, care caută sĕ descopere lumii acele fapte, spre a îndrepta pe cel ce a greşit. Dumneḑeu a făcut pe om după chipul şi asemĕnarea sa. Noi suntem fiĭ lui Dumneḑeu şi decĭ fiă-care om este fratele nostru. Décă furtunile vieţii aruncă pe vr'un frate al nostru în vre-o prăpastiă, sĕ nu rîdem, ci sĕ-i dăm mână de ajutor. Cine rîde şi pismuesce pe fratele sĕu, pe Dumneḑeu pismuesce!

Intêmplarea de astăḑĭ a fost o învĕţătură şi pentru voi şi pentru Ilinca. Ilinca s'a ruşinat şi a plâns, dovadă, că i-a părut rĕu de fapta sa! Consciinţa, pe care Dumneḑeu a sădit'o în om o certă şi-i cere socotélă de cele ce a făcut!

I l i n c a: (deschiḑênd uşa încet şi intrând cu sfială) Dragă Măndico iartă-mĕ!.... Póte tu nu mĕ iertĭ!... O şóptă ascunsă îmĭ spune, că greşala mea a fost mare!... Rógă şi pe mama sĕ mĕ ierte, căcĭ eu nu mai pot ridica ochii spre dênsa!... Sunt neliniştită, consciinţa mĕ mustră, mĕ chinuesce!

Cucóna S i c a: (cu ton serios) Dumneḑeu te-a pedepsit după fapta ta! Greşala mărturisită este pe jumĕtate iertată!.... Te iert! De aci înainte sĕ nu mai greşescĭ!

I l i n c a: Bine ḑiceu D-na nóstră la şcólă: *Vocea consciinţei e vocea lui Dumneḑeu, şi cine face rĕu lui îşĭ face!*

(Cortina cade).

(„Înv. Prim.“) *Gh. Cherciu.*

parte budhiştĭ şi nu mănâncă carne; noi mâncăm mai multă carne, decât ei; aşa, că trebue sĕ producem nutreţurĭ, ca sĕ avem carne; afară de asta, mulţĭ cred, că trebue sĕ avem nutreţurĭ, nu ca sĕ dobândim carne, ci spre a produce bălegar. Cei care cred acésta, că e trebuitor spre a avé bălegar, sĕ avem plante de nutreţ şi vite cornute, se înşélă.

Trebue sĕ stabilim o deosebire între trebuitor şi util. Vitele pot fi fórte utile în ce privesce carnea, untul, laptele şi brânza; numai că muncitorul trebue sĕ scie şi trebue sĕ-l învĕţăm, că nu e silit sĕ le ţină.

Vitele sunt trebuitóre pentru producerea bălegarului, dér acesta nu e trebuitor spre a face pĕmêntul fertil. Cultura plantelor de nutreţ şi culcarea lor în pĕmêntul arabil este singura trebuitóre, şi e nefolositor pentru cereale, ca plantele de nutreţ sĕ fi fost întâiu mâncate de vite şi prefăcute în bălegar.

Producţiunea grânelor nu e câtuşĭ de puţin în legătură cu aceea a cărnii séu a brânzii, căcĭ ceea-ce se produce în carne, se pierde în grâne. Noi nu ne putem lipsi nicĭ de carne, nicĭ de lapte, nicĭ de brânză şi, décă crescĕtorul, care se îndeletnicesce sĕ le producă, lasă cultivatorului grija culturii grânelor, ambii vor scóte, ca şi consumatorul, un folos însemnat.

In Anglia, acéstă practică e fórte bună, şi când cultivatorul român va face tot astfel, va fi minunat.

In China nu se scie nimic de regulele lucrării pĕmêntului. Afară de îngrăşemintele verdĭ, nu se cunosce alt îngrăşat, decât gunoiul omenesc. De altfel cele dintâiu în privinţa cantităţii şi a resultatului produs, sunt puţin lucru faţă de rĕmăşiţele luate dela ómenĭ.

E cu neputinţă sĕ ne facem o ideă, câtă grijă au Chinesii, ca sĕ aibă folóse din gunoiul omenesc. Pentru ei, acesta e sucul hrănitor al pĕmêntului, care îşĭ datoresce îmbelşugarea acestui puternic mijloc.

Chinesul, a cărui locuinţă e tot ceeace era de mult, adecă o simplă colibă clădită din piatră şi lemn, Chinesul nu cunósce privata, ca la oraş. Se observă numai într'un loc bine vĕdut óle de pĕmânt séu gropĭ zidite cu multă grijă. Puţin le pasă de mirosul urît; căcĭ ideia utilităţii e mai puternică la sĕracĭ, ca şi la bogaţi, decât desgustul adus de mirosurĭ. Un Chines se miră fórte, când 'i s'ar plânge cine-va de putórea ce ese din acele locurĭ. Ei feresc gunoiul de orĭ-ce fel de împrăsciere, căcĭ sciu fórte bine, că perde din putere, décă vine în atingere cu aerul.

După negoţul cu grâne şi mărfurĭ de hrană, nu e la ei altul, decât al acestui fel de îngrăşeminte. Pe tóte drumurile se vĕd nisce căruţe lungĭ şi urîte, care duc dilnic gunoiul omenesc la ţéră. Fie-care ţĕran, care s'a dus des de diminéţă sĕ-şĭ vêndă marfa la têrg, aduce séra acasă două găleţĭ cu asemenea gunoiŭ, acăţate pe un lemn de bambus (un fel de trestie).

Se face atâta cas de acest gunoiŭ, că fie-care scie cât un om dă pe di, pe lună, pe an. Orĭ care Chines consideră ca o neĭnste mare din partea óspelui sĕu, décă acesta ii plécă din casă fără sĕ-i fi lăsat acel folos, la care are dreptul în schimbul găzduirii. Se socotesce gunoiul a cincĭ ómenĭ doi *Teñ* (6 litri) pe di, séu 20 hectolitri pe an, cu preţ de 14 lei un hectl.

In vecinătatea oraşelor marĭ, gunoiul e prefăcut în praf, care e trimis în chip de turte în ţinuturile cele mai depărtate ale împĕrăţiei. Acolo se ìmóie cu apă şi se folosesce în stare lichidă. Afară de orez, Chinesii nu îngraşe nicĭ odată ţarinele, ci plantele, care cresc în ele.

Orĭ-ce rĕmăşiţă de vegetale séu de animale, e strînsă cu grijă de Chinesĭ şi prefăcută în îngrăşemênt. Turtele, cornele, ósele au la ei un mare preţ; tot aşa cu funingenea şi mai cu sémă cu cenuşa. Ne putem face o ideiă de preţul ce-l are tot ceea-ce vine dela animale, când vom spune, că tóte pierderile de barbă şi de pĕr dela atâtea sute de milióne de capete rase în tóte dilele sunt strînse cu grijă şi vêndute. Chinesii au încredere în ipsos şi în var, ceea-ce 'i face sĕ cureţe tencuéla de prin bucătăriile lor şi s'o întrebuinţeze ca îngrăşemênt.

Nicĭ un muncitor chines nu-şĭ sĕmĕnă ogorul mai nainte de a fi afundat seminţele în must de gunoiŭ omenesc întins cu apă. Le lasă acolo până încep sĕ încolţéscă. Incercările dese, spun ei, i-au învĕţat, că plantele ating astfel o mai mare desvoltare şi că seminţele se găsesc apĕrate de gângăniile ascunse în pĕmênt.

In timpul verii, tóte rĕmăşiţele vegetale, paie, iérbă, tulpină, frunde, sunt amestecate cu pĕmênt şi puse morman. Când ele sunt uscate, li-se dă foc şi se lasă sĕ ardă mai multe dile, până când se schimbă într'un pĕmênt negricios. Acest îngrăşemênt nu e întrebuinţat, decât pentru sĕmênţă. Când timpul semĕnatului a sosit, un om face găurĭ, în care un altul, care urméză pune sĕmênţă, un al treilea aruncă peste acésta puţin pĕmênt negricios. Tinĕra plantă astfel îngrijită se desvóltă cu aşa putere, că rădĕcinele pĕtrund în părţile cele mai îndesate ale pĕmêntului şi sug de acolo materiile hrănitóre, de care au nevoiă.

Muncitorul chines sĕmĕnă grâul după ce a muiat sĕmênţa în must de gunoiŭ omenesc.

Bóbele de grâu sunt sĕmĕnate în rĕsadniţe, unde se găsesc fórte aprópe unele de altele; apoi se rĕsădesc airea. Câteodată bóbele se sĕmĕnă de-adreptul, în aşa chip, că sunt depărtate de patru degete. Rĕsădirea se face în Decemvrie; în Martie, planta a dat şépte până la nouĕ cotóre, avênd fie-care câte-un spic. Paiul e ceva mai scurt decât la noi. Se spune, că grâul dă de 120 de orĭ sĕmĕnţa, ceea-ce rĕsplătesce cu prisos ostenelile şi munca depuse.

La Tschusan şi în tóte orezăriile din Tchichiang şi Kiangsu se cultivă într'adins două felurĭ de plante ca îngrăşeminte verdĭ pentru orez. Una este un fel de *cumuniţă*, ér alta este *trifoiul*. Se fac gropĭ fórte largĭ asemĕnătóre acelora, ce slujesc la cultura ţelinei.

In aceste gropĭ se pun seminţele la o depărtare de cincĭ degete una de alta. După câte-va dile încolţirea are loc şi cu multă vreme înainte de venirea iernei, întregul câmp e acoperit de vegetaţiune bogată. In Aprilie se îngrópă plantele în pĕmênt şi putredirea lor se face repede când e însoţită de un miros fórte neplăcut. Obiceiul e acelaşĭ orĭ unde Chinesii voesc sĕ cultive orezul.

Aceste observaţiunĭ sunt îndestulătóre spre a proba muncitorului român, că practica lui, faţă de a celei mai vechĭ populaţii agricole din lume, este practica unui copil pusă faţă în faţă cu a unui om înţelept şi încercat. Agricultura chinesă e cu atât mai cu vadă, cu cât ei şĭ-au dobândit cunoscinţele lor numai prin încercărĭ.

Invĕţămêntul lor îndepărtéză orĭ-ce întrebare, orĭ-ce *pentru-ce*, al lucrurilor, care ar puté conduce la sciinţă; de vécurĭ acest popor a pierdut din acéstă pricină putinţa orĭ-cărei propăşirĭ, afară póte de aceea ce ar putĕ resulta din mulţărire.

Intrebuinţarea legilor firii, care ne face sĕ poruncim puterilor firescĭ, este cu neputinţă la Chinesĭ; căcĭ legiuitorul lor cel mai vechiu, Confucius, opresce pe scolarĭ sĕ pună în practică vre-o ideiă în afară de cele cuprinse în cărţile sale sfinte.

Este adevĕrat, că ceea-ce e bun pentru un popor, nu póte fi şi pentru un altul. E însĕ un adevĕr însemnat şi netăgăduit, care reiese din agricultura chinesă, că pĕmênturile muncitorului chines şĭ-au păstrat îmbelşugarea lor şi s'au menţinut în aceeaşĭ stare de tinereţe ca şi pe timpul lui Avraam şi a celei dintâiu piramide din Egipt (în care se regăsesc vase de porţelan din China de aceeaşĭ formă şi cu aceleaşĭ semne ca şi adĭ).

Acéstă îmbelşugare necurmată n'are decât o unică pricină: înlocuirea rôdelor, ce au fost răpite pĕmêntului, printr'un îngrăşemênt, din care cea mai mare parte se pierde séu lipsesce în agricultura nóstră.

(„A.“)

## SNÓVE.

### Baba şi măgarul.

O babă avea şi ea un măgar; dér întêmplându-se sĕ móră măgarul, baba, de mult ce ţinea la el, nu mai contenia plânsul.

Intr'o di baba veni şi ea la biserică, după legea creştinéscă.

Şi nu sciu ce-i veni babei, că începù sĕ plângă, de-ţĭ era mai mare mila de ea. Plângea şi se uita în ochii dascălului, care cânta în strană; dér dascălul, credênd că baba plânge de minunăţiile pe care le cânta el, căcĭ scii, aşa e obiceiul babelor, se plângă când aud de patimile sfinţilor, şi, cum îţĭ spui, dascălul, răcnia mereu şi din ce în ce mai tare; ér baba plângea şi ea mereu!

In sfîrşit, dascălul întrebă pe baba, de ce plânge?

Baba atuncĭ îi rĕspunse: „Apoi cum sĕ nu plâng, căcĭ aveam şi eu un măgar şi tare mĕ slujeam cu el!... mi-se rupe inima când mĕ gândesc la el, sĕrmanul a murit!

Şi tot aşa sbiera şi el câte-odată, *cum sbierĭ d-ta acum!*

*

### Ţiganul şi putina cu lapte.

Fost'a odată un ţigan, care slujise şi el la un boier şi; drept rĕsplată, i-a dat şi lui o putină cu lapte. Cum s'o ducă el acasă, că era grea? O pune în cap şi pe drum ce se gândesce ţiganul:

„Pe laptele ăsta eu iau două-decĭ lei; cu două-decĭ lei eu iau două oi; două oi îmĭ fată doi miei: se fac patru cu tótele: încă patru se vor face opt şi aşa mai încolo. O sĕ ajungă vremea, sĕ am o miiă de oi; atuncĭ am sĕ-mĭ cumpĕr un faiton cu 4 cai înaintaşĭ şi o pălăriă d'aia tare. Când o trece socru-meu, pe lângă mine o sĕ-şĭ ia căciula şi eu o sĕ-i fac „moţ“ (şi-şĭ plecă capul în jos); dér n'am sĕ-mĭ scot pălăria măcar sĕ crape şi dracu. O sĕ trécă şi ginere-meu, ér aşa; o sĕ trécă popa, tot aşa; boierul dela moşie, tot aşa...“

Şi tot plecând ţiganul capul mereu, putina se tot vĕrsa şi de-odată se împiedecă de o ciuturugă şi vărsă tot laptele.

„Na“, dise ţiganul, — „N'apucai sĕ-mĭ cumpĕr nicĭ faiton, nicĭ pălăriă, nicĭ ochelarĭ; astea ca astea, dér mălai la bieţii copilaşĭ, şi mie iţarĭ, căcĭ suflă vêntul pe desupt“.

*

### Ţiganul şi epurile.

Acum ci-că a fost un ţigan, care s'a dus şi el la o stână. Ciobanii, cum sunt ei miloşĭ, i-au dat destulă jintiţă. A mâncat, s'a săturat şi la urma urmei i-au mai dat ăi ciobanĭ şi o ólă cu lapte sĕ o ducă la ăi dănciucĭ de acasă. El le uréză multă sănĕtate şi plecă. Trecea printr'o pădure. Nu departe vede el într'o tufă un epure. Acum, ce se gândea el? „Il prind mâncate-aşĭ şi-l fac jumĕtate fript şi jumĕtate ciorbă şi am sĕ mai pui şi un ardei şi când oiŭ mânca sĕ fac „hraaa“. In timpul ăsta, când el dice: „hraaa“ iepurile se speriă şi fuge; ér el „sfîrrrr“ cu óla cu lapte după el, dicĕnd:

„Iainte ólă fire-ai al dracului, lapte,
Căcĭ nicĭ de iepure n'avusei parte!“

## MULTE ŞI DE TÓTE.

### Un dar împărţit.

Un boier de peste Olt, veni într'o di în Bucurescĭ şi cerù sĕ între la Vodă, la Matei Basarabul. Ţéra pe acele vremurĭ gemea de Grecĭ, carĭ jefuiau fără de milă poporul. Insu-şĭ marele Domn nu se putea scutura de ei.

La uşa iatacului domnesc sta de pază un căpitan grec.

— Vrei sĕ întri la Vodă?

— Vréu.

— Bine. Dér numai aşa te las sĕ întri, décă împarţĭ pe din două cu mine darurile, ce vei primi dela Vodă.

Chiar în palatul domnesc se jefuia lumea. Nimenĭ nu întra şi nu eşia dela Vodă, fără ca sĕ nu-şĭ impartă punga cu aceştĭ hoţĭ. Vodă sciea, dér n'avea ce sĕ facă.

Boierul întră la Vodă. Când era sĕ iese, el se rugă de Domn sĕ-i dea două palme. Domnul sta mirat; stăruind însĕ boierul, i-se făcù pe voie.

Afară la uşă, Grecul îl prinse de haină.

— Ei, ce-i? Impărţim?

— Impărţim.

Atuncĭ boierul trase o palmă Grecului, de se duse învîrtindu-se şi se isbi de un părete. S'a făcut sgomot mare, s'adunară soldaţii. In urmă eşi şi Vodă.

— Ce-i aicĭ?

— Măria-ta, boierul ăsta mi-a dat o palmă aşa din senin, mie, care păzesc viaţa Măriei Tale.

— Aşa e Măria Ta. Ne-a fost vorba sĕ împărţim darul Mărei Tale, căcĭ al-fel nu mĕ lăsa înlăuntru. Măria Ta mi-a dat două palme, şi eu după bună draptate am dat una căpitanului.

Vodă încreţi fruntea.

— Décă e vorba de împărţélă, eu nu mĕ amestec. Vodă se retrase, Olteanul plecà, ér Grecul rĕmase cu palma.

## Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din **12—18 August**: ploi în 12, 13 si 14, schimbăcios 15

Sĕptĕmâna din **19—25 August**: ploi 19, 20 21, schimbăcios 22, icĭ colo furtunĭ.

## Călendarul sĕptĕmânei.

IULIE. are 31 dile. CUPTOR.

| Dilele | Călend. Iul. v. | Călend. Greg. |
|---|---|---|
| Dum. | 23 S. m. Trofin. | 5 Maria |
| Lunĭ | 24 S. m. Christina. | 6 **Scim. la faţă** |
| Marţĭ | 25 † Adormi. sf. Ana | 7 Caietan |
| Merc. | 26 S. m. Ier. Ermol. | 8 Ciriac. |
| Joi. | 27 † S. m. Pantelem. | 9 M. Roman |
| Viner | 28 A. Proch. şi Nica | 10 Laurenţiu |
| Sâm. | 29 S. m. Calinic | 11 Herman |

## Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 3 Aug. 1900.

| Mĕsura sĕu greutatea | Calitatea. | Valuta în Kor. | Valuta în fil. |
|---|---|---|---|
| 1 H. L. | Grâul cel mai frumos | 11 | — |
| „ | Grâu mijlociu . . . | 10 | 60 |
| „ | Grâu mai slab . . . | 10 | 40 |
| „ | Grâu amestecat . . | 9 | — |
| „ | Sĕcară frumósă. . . | 7 | — |
| „ | Sĕcară mijlociă. . . | 6 | 60 |
| „ | Orz frumos . . . . | 7 | 20 |
| „ | Orz mijlociu. . . . | 6 | 80 |
| „ | Ovĕs frumos. . . . | 5 | 20 |
| „ | Ovĕs mijlociu . . . | 4 | 80 |
| „ | Cucuruz . . . . . | 9 | 20 |
| „ | Mălaiu (meiŭ) . . . | 8 | 20 |
| „ | Mazăre. . . . . . | 12 | 20 |
| „ | Linte . . . . . . | 18 | 20 |
| „ | Fasole . . . . . . | 10 | 40 |
| „ | Sĕmênţă de in . . . | 24 | — |
| „ | Sĕmênţă de cânepă . | 9 | 40 |
| „ | Cartofĭ. . . . . . | 2 | 60 |
| „ | Măzăriche. . . . . | — | — |
| 1 kilă | Carne de vită . . . | — | 88 |
| „ | Carne de porc . . . | — | 96 |
| „ | Carne de berbece. . | — | 64 |
| 100 kil. | Sĕu de vită próspĕt . | 40 | — |
| „ | Sĕu de vită topit . . | 64 | — |

## Cursul pieţei Braşov.

Din 4 August 1900.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnota rom. | Cump. | 19.10 | Vênd. | 19.14 |
| Argint român. | Cump. | 18.80 | Vênd. | 18.90 |
| Napoleond'orĭ. | Cump. | 19.28 | Vênd. | 19.32 |
| Galbenĭ | Cump. | 11.30 | Vênd. | 11.40 |
| Ruble Rusescĭ | Cump. | 127.— | Vênd. | —.— |
| Mărcĭ germane | Cump. | 58.50 | Vênd. | —.— |
| Lire turcescĭ | Cump. | 10.72 | Vênd. | —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | | 100.— | Vênd. | 101.— |

## Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 31 Iulie n. de 42,827 capete, la 1 Aug. n. au întrat 142 capete şi au eşit 400 capete, rĕmânênd la 2 Aug. n. un numĕr de 42,569 capete.

Se notéză marfa **ungurescă**: veche grea dela 90—91 fil. marfă ungurescă tînĕră grea dela 94—95 fil. de mijloc dela 93—94 fil. uşóră dela 93—94 fil. — **Sêrbéscă**: grea 95—96 fil., de mijloc 93—94 fil., uşóră: 93—94 fil. kilogram.

### Cursul la bursa din Viena.

Din 4 August 1900.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% | 125.50 |
| Renta de corone ung. 4% | 90.80 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% | 119.75 |
| Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½% | 99.30 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. | 117.75 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% | 91.— |
| Bonurĭ rurale croate-slavone | 93.— |
| Impr. ung. cu premii | 158.50 |
| Losurĭ pentru reg. Tiseĭ și Seghedin | 138.75 |
| Renta de argint austr. | 97.85 |
| Renta de hârtie austr. | 97.35 |
| Renta de aur austr. | 115.85 |
| Losurĭ din 1860. | 134.25 |
| Acțiĭ de-ale Băncei austro-ungară | 17.12 |
| Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit. | 686.— |
| Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit. | 666.50 |
| Napoleondorĭ | 19.32 |
| Mărcĭ imperiale | 118.50 |
| London vista. | 242.82 |
| Paris vista | 96.61 |
| Rente de corone austr. 4% | 97.65 |
| Note italiene | 90.61 |

### Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 1 Aug. 1900.

| Sĕminţe | Cualitatea per Hect. | Preţul per 100 chilograme dela | până la |
|---|---|---|---|
| Grâu Bănăţenesc | 80 | 7.55 | 7.75 |
| Grâu dela Tisa | 80 | 7.65 | 7.75 |
| Grâu de Pesta | 80 | 7.50 | 7.60 |
| Grâu de Alba regală | 80 | 7.35 | 7.55 |
| Grâu de Bácska | 80 | —.— | —.— |
| Grâu unguresc de nord | 80 | —.— | —.— |
| Grâu românesc | 80 | —.— | —.— |

| Seminţe vechĭ orĭ nouĕ | Soiul | Cualitatea per Hect. | Preţul per 100 chilograme dela | până la |
|---|---|---|---|---|
| Sĕcara | | 70—72 | 6.55 | 6.70 |
| Orz | nutreţ | 60—62 | 5.90 | 6.10 |
| Orz | de rachiu | 62—64 | 5.60 | 5.80 |
| Orz | de bere | 64—66 | 5.— | 5.30 |
| Oves | | ——— | 0.— | —.— |
| Cucuruz | bănăţén | 75 | —.— | —.— |
| Cucuruz | alt soiu | 73 | —.— | —.— |
| Cucuruz | " " | | | |
| Hirișcă | | | 5.— | 5.30 |

| Producte div. | Soiul | Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela | până |
|---|---|---|---|
| Săm. de trifoiŭ | Luţernă ungur. | —.— | —.— |
| " | " transilvană | —.— | —.— |
| " | " bănăţenă | —.— | —.— |
| " | " roșiă | —.— | —.— |
| Ulei de rapiţă | rafinat duplu | —.— | —.— |
| Ulei de in | | —.— | —.— |
| Unsóre de porc | dela Pesta | 54.— | 55.— |
| " " | dela ţéră | —.— | —.— |
| Slanină | svêntată | 46.— | 46.50 |
| Prune | din Bosnia | 50.— | 51.50 |
| " | | —.— | —.— |
| Lictar | Slavon și Serbia | 18.— | 18.50 |
| " | din Serbia în s. | —.— | —.— |
| Nucĭ | slavon nou | —.— | —.— |
| Gogoșĭ | sêrbesc | —.— | —.— |
| " | din Ungaria | —.— | —.— |
| Miere | ungurescĭ | —.— | —.— |
| " | sêrbescĭ | —.— | —.— |
| Céră | brut | —.— | —.— |
| Spirt | Drojdiuţe de s. | —.— | —.— |

### Bursa de Bucurescĭ

din 1 Aug. n. 1900.

| Valorĭ | Dobândă | Scad. cup. | Cu banĭ gata |
|---|---|---|---|
| Renta amortisabilă | 5% | Apr.-Oct | 91.½ |
| " " Impr. 1892 | 5 " | Ian.-Iul. | 90.— |
| " " din 1893 | 5 " | " " | 90.— |
| " " 1894 int. 6 mil. | 5 " | Apr.-Oct. | —.— |
| " " Impr. de 32½ mil. | 4 " | Ian.-Iulie | 77.— |
| " " Impr. de 50 mil. | 4 " | " " | 77.½ |
| " " Impr. de 274 m. 1890 | 4 " | " " | 77.½ |
| " " Impr. de 45 m. 1891 | 4 " | " " | 77.½ |
| " " Im. de 120 mil. 1894 | 4 " | " " | 77.½ |
| " " Impr de 90 mil. 1896 | 4 " | " " | 78.— |
| Oblig. de Stat (Conv rurale) | 6 " | Mai-Nov. | 78.— |
| " Casei Pensiunilor fr. 300 | 10 | " " | —.— |
| " comunei Bucurescĭ 1883 | 5% | Ian.-Iul. | —.— |
| " " " din 1884 | 5 " | Mai-Nov. | —.— |
| " " " din 1888 | 5 " | Iun.-Dec. | —.— |
| " " " din 1890 | 5 " | Mai-Nov. | —.— |
| Scrisurĭ fonciare rurale | 5 " | Ian.-Iuli. | 93.⅔ |
| Scris. fonciare rurale din 1890 | 4 " | " " | 78.— |
| " " urbane Bucuresc | 5 " | " " | 83 ¼ |
| " " " Iașĭ | 5 " | " " | 75.¼ |
| Oblig. Soc. de basalt artificialĭ | 6 " | " " | —.— |
| | V. N. | | |
| Banca Rom. ult. div. fr. 12.81 | 500 | 50 v. | —.— |
| Banca Nation. ult. div. 85.— | 500 | intr. v. | 25.15 |
| Banca agricolă | 500 | 150 v. | 332 — |
| Dacia-România ult. div. 35 lei | 200 | intr. v. | 280 — |
| Naţionala de asig. ult. div. lei 43 | 200 | " " | 415.— |
| Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30 | 250 | " " | 455 — |
| Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l. | 200 | " " | 30.— |
| Soc. rom. de hârtie ult. —.— | 100 | " " | —.— |
| Patria" Soc. de asig. ult. 4 l. 1 | 100 | " " | —.— |
| Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0 | 200 | " " | —.— |
| " " " " 2 em. u. d. 0 | 1000 | " " | —.— |
| Soc. de far. militare u. d. 60 l. | 300 | " " | —.— |
| „Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l | 1000 | " " | —.— |
| Sociat. p. constr de Tramaxs | 200 | " " | —.— |
| 20 francĭ aur | — | " " | —.— |
| Fabricile Unite de gazóse. | 12 | " " | 97.— |

**Scompturĭ:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| Banca naţ. a Rom. | 8% | Paris | 3% |
| Avansurĭ pe efecte | 9 " | Petersburg | 6% |
| Casa de depunerĭ | 12 " | Berlin | 5% |
| Londra | 5 " | Belgia | 4% |
| Viena | 4½ | Elveţia | 5% |

*Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.*
*Redactor responsabil: Gregoriu Maior.*

## Concurs.

Pentru ocuparea postului de Comptabil-Cassar la „Comoara", asociaţune de consum în Sasca-montană, prin acésta se escrie concurs cu un salariu anual de 1000 corone (500 fl.) care salariŭ cu timpul se va mări treptat.

Postul *este de ocupat cu 1 Noemvre 1900 st. n.*

Rugările împreună cu documentele necesare sunt a se trimite, *până la 1 Octomvre 1900,* D-luĭ Iustin Chirilla în Szászkabánya.

Sasca-montană, la 1 August n. 1900.

1036,1—2. Directiunea,

## Escriere de ofert.

Pentru predarea în arêndă pe timpul *din 29 Sept. 1900. până în 29 Sept. 1903,* a localităţilor casei orășĕnescĭ din Strada Castelului Nr. 47, conţinênd 2 odăĭ către uliţă, 2 către curte, una laterală, o cuhnă, o cămară, loc pentru lemne, o pivniţă, pod și un grajd; maĭ departe și locuinţa superióră; în fine locuinţa din catul prim a casei orașului Strada Măcelarilor (Fleischergasse) Nr. 7, conţine 2 odăĭ către uliţă, 1 cuhnă cu tóte părţile trebuincióse, se va ţine **in 13 August a. c.** o pertractare de ofert în biroul de economie la órele 10 a. m.

Ofertele cât și condiţiunile de contract se pot vedé până la terminul pertractărei în biroul orășĕnesc de economie.

Brașov, 1 August 1900.

1037,1—2. *Oficiul orășĕnesc economic.*

Nr. 6176—1900.

## PUBLICAŢIUNE

După ce în urma decisiunei din partea tribunalului de administraţiune ces. reg. ung. din 4 Maiŭ a. c. Nr. 10174—1900, au de a fi adaugate din partea proprietarilor caselor tóte plăţile primite dela chiriașĭ pentru instalarea apaductului (nu darea de apă) iluminarea de nópte, transportarea gunoiului ș. m. la chiriile stipulate cu chiriașiĭ locuinţelor, și a se și fasiona; și că acele plătirĭ formézā basa pentru socotéla dărei de casă,— se provócă acei proprietarĭ de case, carĭ în sensul ordinaţiunei din partea direcţiunei financiară din 13 Iulie a. c. Nr. 24539—1900 au intrelăsat a fasiona aceste venite laterale în cólele de fasiune pentru darea de casă pe anii 1899, 1900 și 1901 înmanuate: a inscrie aceste venite laterale negreșit la subscrisul oficiul orășĕnesc de dare, unde se capĕtă și cólele de fasiune *până în 16 August a. c.*; cu atât mai mult, pentru că în cas décă proprietarii caselor nu vor fasiona aceste venite laterale și acésta ţinere în secret se va afla din partea direcţiunei financiare, se va introduce în contra lor cercetarea din oficiu pentru presurtarea venitului statului.

Brașov, in 31 Iulie 1900.

1035,2—3. *Oficiul orășenesc de dare.*

# ANUNCIURI

(inserţiunĭ și reclame)

**sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.**

Administr. „Gazetei Trans."